

Tante Betje en haar Pleegkind.

Een ware geschiedenis

door

IDA KELLER.

Anna

NIJKERS. G. F. CALLENBERG

Tante Betje en haar Pleegkind

EEN WARE GESCHIEDENIS

DOOR

IDA KELLER.

NIJKERK — G. F. CALLENBACH.

De schrijfster verzocht mij vriendelijk om een voorwoord te schrijven in een boekje over mijn lieve pleegkind, dat ik op driejarigen leeftijd vond in de diepste ellende, verlaten van vader en moeder.

Tot haar 45ste jaar heb ik haar verzorgd en verpleegd, krachtdadig gesteund door den Heere haar Hemelschen Vader, op wien zij met kinderlijk geloof vertrouwde, en die haar op dien leeftijd tot zich nam.

Nu, op 82-jarigen leeftijd, kan ik hier niets meer bijvoegen dan alleen, dat zij nog steeds met liefde herdacht wordt door

TANTE BETJE.

HOOFDSTUK I.

Het is een gure Novemberavond. Een *scherpe snijdende Noord-Oostenwind giert om de hoeken der straten, nu en dan korte kletterende regenbuien voortzweepende, die vlak tegen de ramen der woningen slaan, en den bewoners die daar binnen zijn, een behagelijk gevoel van veiligheid en huiselijke gezelligheid geeft, bij hun knetterend haardvuur.

't Is niet alles, nu buiten te moeten zijn in koude en regen. De menschen op de straat snellen elkaar voorbij zoo haastig als dat mogelijk is met de hinderlijke regenschermen, die nu en dan met elkander in botsing komen.

Menigeen werpt een verlangenden blik op de vele verlichte vensters waarlangs men gaat, denkend aan eigen warm en gezellig thuis, dat op korter of langer afstand wacht.

Wij verplaatsen ons op dezen guren avond in een der afgelegen wijken der stad, en gaan een nette, stille straat in. De huizen gelijken allen op elkander en

zijn in regelmatige eentonigheid gebouwd. Alle even smal, en even hoog. Zij worden bewoond door meer dan één gezin, en worden in drieën verhuurd. De bewoners van de benedenhuizen hebben het voorrecht een aparte voordeur te hebben, terwijl de huurders der beide bovenverdiepingen er een te zamen gebruiken. Dikwijls is dit laatste oorzaak van vele verdrietelikheden en twist; men is gedwongen gedurig en vaak tegen wil en dank met elkander in aanraking te komen. 't Kan voor de bewoners der eerste verdieping een onuitputtelijke bron van ergernis zijn, voortdurend te moeten aanzien hoe hun burens van boven, dag in dag uit gebruik maken van hun trap en looper, en daar dikwijls met vuile modderige voeten overheen gaan.

Daarom is het dan ook dat juffrouw Echardt bij voorkeur een der benedenhuizen bewoont, wier twee ramen aan den voorkant met de keurig geplooid helder witte ondergordijntjes in de stille straat uitzien.

Zij heeft dezen middag al vroeg de lamp opgestoken en de donkerbruine overgordijnen dicht getrokken, opdat de wind, die vlak op haar ramen staat en door de kieren tocht, haar voorkamer niet zal binnendringen.

't Ziet er daar binnen recht gezellig en huiselijk uit. Een groote bronzen hanglamp boven de tafel verspreidt een zacht en helder schijnsel en verlicht de kamer tot in den uitersten hoek. Alles daar binnen getuigt van orde en zindelijkheid, en spreekt van een werkzame vrouwenhand. De mahoniehouten linnenkast

glimt als een spiegel; ge zoudt er uw geheele gedaante in kunnen zien, zoo ge er voor gingt staan, en even glad gewreven zijn de stoelen. De vloer is met een gestreept karpel belegd, welks warm getinte kleurschakeeringen van rood en groen een levendig en prettig aanzien geven. Er is geen pluisje op te zien, noch een vuiltje te bekennen.

Boven de schoorsteenmantel waarop een paar vazen en andere versieringen staan, hangt een spiegel in donkere lijst. Terzijde daarvan een paar schilderijen met bijbelsche voorstellingen. Het is zeer stil in de kamer; slechts de friesche klok, die in een hoek hangt, tikt gezellig en gelijkmatig voort, en breekt de doodschheid die er anders zou zijn.

Voor een kleine ronde tafel waarop een net theeblad staat, benevens een werkmand, zit in een rieten armstoel juffrouw Echardt in eigen persoon. Zij is een knappe jonge vrouw van omstreeks dertig jaar met een aangenaam uiterlijk. Goedhartigheid en vriendelijkheid staan op haar gelaat te lezen, en met een tevreden glimlach kijkt zij nu en dan in haar kamer rond. Ze is op dit oogenblik geheel alleen, want 't is pas zeven uur in den avond, en haar man, die zijn beroep buitenshuis uitoefent, komt niet voor tien uur thuis.

Er speelt geen aardige kleine jongen in de kamer die door zijn vroolijk gesnap en dartel spel haar de avonduren verkort; noch ook een klein meisje dat

naast haar aan de tafel gezeten, haar poppen uitkleedt en in slaap wiegt.

Juffrouw Echardt heeft geen kinderen. Niet dat zij ze niet heel graag zou willen bezitten. Jarenlang heeft ze op een kind gehoopt, en er verlangend naar uitgezien, ja er dikwijls zelfs om gebeden. Doch haar gebed werd niet verhoord, God schonk haar geen kind.

Dikwijls wanneer ze zoo alleen in haar kamer zit, vooral in het stille avonduur, wanneer haar huiselijke bezigheden zijn afgedaan, denkt ze er over na, hoe het zou geweest zijn, zoo haar vele gebeden eens waren verhoord, en de Heere haar een kind had gegeven.

Ze is goed thuis in haar Bijbel, en menigmaal heeft ze in haar eenzaamheid de geschiedenis gelezen van Hanna, de vrouw van Elkana, die evenals zij ook kinderloos was. Hanna had evenals zij gebeden, doch haar gebed werd wèl verhoord, want God schonk haar den kleinen Samuël.

Juffrouw Echardt kan maar niet inzien, waarom Hanna's gebed wèl, en het hare niet wordt verhoord. 't Schijnt haar soms toe, alsof God de Heere geen acht geeft op haar roepen. Ja soms zou ze haast geneigd zijn aan Gods liefde te twijfelen, wanneer ze niet zoo'n heel sterk geloof had in Gods wijze bedoelingen in alle dingen.

Toch kan ze er bij oogenblikken niet in berusten, en valt het haar o zoo hard en moeielijk. En 't is dan ook niet zonder veel strijd en gebed om kracht, dat

ze haar Heiland nazegt: Niet mijn wil — maar Uw wil geschiede.

Ook nu weder terwijl ze daar voor haar theeblad zit in vredige rust, en vlijtig voortnaait aan een kleedingstuk dat versteld moet worden, bepalen hare gedachten zich bij dat punt.

Ze heeft van middag aan tafel met haar man de geschiedenis gelezen van Rachel, Jacobs vrouw, die eerst ook geen kinderen had, en ze Lea benijdde; maar in 't eind ook haar gebed verhoord zag, want haar werden twee zoontjes geschonken, Jozef en Benjamin.

Wonderlijk toch! En op haar gebeden antwoordt de Heere niet naar haar wil. En toch eischt God van haar dat ze onwankelbaar blijft gelooven en zich in liefde en frouw aan Hem vasthoudt. Ze heft het hoofd op van haar werk, even rust de naald in haar bezige vingers en haar oog glijdt over den stapel linnengoed die voor haar ligt. Er is nog heel wat aan te doen, eer het alles netjes in orde is, zóó dat het gedragen kan worden. 't Is allemaal oud ondergoed, afleggertjes van dezen en genen, en bestemd voor de armen en behoeftigen. Want hoewel juffrouw Echardt een vrij eenzaam leven zou hebben, daar haar man bijna den geheelen dag van huis is, — zoo heeft zij het toch altijd druk. Want juffrouw Echardt is „kwartiervrouw”.

In vroeger tijd, vele jaren geleden, toen de zoogenaamde wijkzusters er nog zoo niet waren, had elke

diaken van de Kerkelijke gemeente zulk een kwartiervrouw, die hem behulpzaam was in het verzorgen der armen en het oppassen der zieken in zijn wijk. Zij deden hetzelfde werk als de wijkzusters of de tegenwoordige diaconessen, — alleen, zij namen er hun eigen huishouding bij waar en droegen geen ordekleed. Maar het werk was hetzelfde. Want toen ter tijd bestonden nog niet de vele en groote liefdadigheidsinrichtingen, waarheen men zijn armen en kranken kon brengen. 't Was slechts een enkel gesticht dat daarvoor bestemd was, en dat, wanneer het vol was zijn poorten sloot omdat er geen plaats meer was voor anderen. Zulk een kwartiervrouw nu ontving geregeld iedere week een aantal brooden van de gemeente om uit te deelen aan de armen. Ook was het haar taak de afgedragen kleedingstukken die voor de behoeftigen gegeven werden te herstellen, en ze te brengen dáár waar de meeste nood was.

Zoo vinden we dan ook nu juffrouw Echardt op dezen stormachtigen Novemberavond, in haar hoedanigheid van kwartiervrouw, bezig met naaien aan het zoogenaamde armengoed.

Terwijl ze even het hoofd opbeurt en haar blik door de kamer laat gaan, luistert ze naar het regengekletter tegen haar ramen.

„Hé wat een weér!” zegt ze in zichzelf „ongelukkig wie nu buiten moet zijn. 't Lijkt wel of het hagelt en regent te gelijk.”

Ze kijkt naar het heldere vuurtje, dat vroolijk in den haard knapt met een knetterend geluid van pret, en ze denkt aan zoo menigen arme die ze kent, en die ongetwijfeld niet zulk een goed vuur in zijn vertrek ziet branden. 't Vervult haar hart met deernis en smart. Want juffrouw Echardt heeft een gevoelig en medelijdend hart, en het lot van haar armen en zieken weegt haar soms zwaar.

Terwijl hare gedachten zich niet minder bezig houden als haar ijverige handen, wordt er plotseling heel hard aan de huisschel getrokken. Ze schrikt op uit haar gepeins, staat schielijk op, en begeeft zich naar de voordeur. 't Was een driftige bel als van iemand die verlangt aanstonds binnen te komen.

Haastig doet juffrouw Echardt de deur open. Een koude windvlaag, gepaard met regenslag vliegt haar in het aangezicht, zoodat ze op het eerste oogenblik niet kan onderscheiden wie daar voor haar op de stoep staat.

Maar de opgestoken paraplu is spoedig naar beneden, en nu herkent de juffrouw den diaken van haar armenwijk, die na een vriendelijken avondgroet in haar verlichte gang verschijnt.

„Wel mijnheer Forst,” zegt ze vriendelijk, „wat brengt u een weër mee!”

„En nog wat anders ook,” zegt de diaken terwijl hij ontelbare malen zijn voeten op de vloermat afveegt. „Tante Betje schrik maar niet, ik heb een dringende boodschap voor u.”

„Kom binnen mijnheer,” zegt de juffrouw terwijl ze haar bezoeker voorgaat naar de kamer en een stoel bij de tafel schuift.

Maar mijnheer Forst, wiens jas druipnat is, wil niet gaan zitten, en blijft halverwege in de kamer staan, hoewel hij dringend wordt uitgenoodigd plaats te nemen.

Juffrouw Echardt, of „tante Betje” zooals zij door haar goede kennissen en vrienden algemeen genoemd wordt, ziet met een vragenden blik op tot den knappen jongen man, wiens ernstig gelaat haar reeds voorspelt dat de zaak waarvoor hij komt van groot gewicht is.

„Er is werk voor u,” zegt hij eindelijk kort en bondig, terwijl hij haar vertrouwend aanziet. „Ge moet onmiddellijk naar de D.-straat, het laatste hofje, het zesde huisje van het begin af.”

„Maar!” zegt tante Betje eenigszins bedremmeld.

Ze hoort den kletterenden regen tegen haar vensterkozijn en gevoelt weinig lust nu de straat op te gaan.

„Maar waarom moet ik daarheen?” vraagt ze.

„Dat zult ge wel zien,” zegt de diaken kortaf.

„Wat moet ik daar dan doen” zegt ze vragend.

„Dat zal u wel gezegd worden als ge er zijt,” antwoordt haar bezoeker, terwijl hij haar ernstig aanziet. En toen, een stap naderbij komende en zacht zijn hand op haar arm leggende, zeide hij met nadruk „want... de Meester is dáár en Hij roept u.”

HOOFDSTUK II.

Zoodra de diaken vertrokken is, en zij een beetje tot bezinning is gekomen, bergt tante Betje (want zoo zullen wij haar ook maar noemen,) haar naaiwerk op, doet het theelichtje uit, zoekt haar schoenen, hoed en mantel op, en maakt zich klaar om op weg te gaan.

Dat enkel gezegde „de Meester is dáár, en Hij roept u” heeft alle bedenking bij haar overwonnen, en gewillig voldoet zij aan de opdracht.

Ze weet volstrekt niet waarvoor ze geroepen wordt, want de diaken heeft geen andere uitlegging van de zaak gegeven. Wel begrijpt ze, dat het hofje in de D.-straat het zesde huisje aan het eind iets zal bevatten waar haar hulpvaardige hand bij te pas moet komen. Doch of het de man of de vrouw of een ziek kind is, dat haar bijstand noodig heeft, weet ze niet.

Met een paar flinke overschoenen aan, en den kap van haar regenmantel stijf om het hoofd getrokken, onderneemt ze haar avondwandeling door de modderige straten. De wind snijdt haar scherp in het gezicht, en ze voelt de regendroppelen niettegenstaande haar paraplu, doch ze schrijdt moedig voorwaarts. In een klein rieten korfje heeft ze een en ander ingepakt, dat zij vermoedt noodig te hebben; en nu loopt ze de eene straat uit de andere weer in. Op weg moet ze langs

het huisje van haar zuster, dat zoowat een kwartiertje van haar eigen woning af is. Ze loopt er even aan om haar zuster goeden avond te zeggen en haar te vertellen waar ze naar toe gaat.

Haar zuster, die gezellig te midden van man en kinderen in haar huiselijken kring zit, beklagt tante Betje dat ze genoodzaakt wordt, door zulk weêr uit te gaan. Maar het opgeruimde gelaat in de ronde mantelkap, en de blijmoedige lach om den vriendelijken mond, terwijl deze haar in het oor fluistert dat de Meester het is die haar geroepen heeft, maakt haar beschaamd. Na vriendelijken groet en bemoedigende woorden vertrekt tante Betje weêr, en vervolgt haar wandeling door modder en plassen. En hoe verder ze gaat, hoe lichter het haar om het hart wordt. Die enkele gedachte dat het „de Meester is die haar roept” geeft vleugelen aan haar voeten. Na dus verscheidene straten te hebben doorgelopen, komt zij toch eindelijk aan de D.-straat en na eenig zoeken vindt tante Betje het laatste hofje. Het is er zeer donker, slechts één lantaarn staat bij den ingang der poort die toegang verleent tot het hofje, maar deze geeft slechts eene zeer flauwe verlichting. Tante Betje gaat door de poort, en loopt met zachten tred langs de tuintjes die voor de huisjes in vierkante vakken zijn afgescheiden. Ze werpt een blik naar de neergelaten gordijnen, waarop meest een zwak schijnsel weerkaatst.

Het is zeer stil in het hofje op dit uur en om dezen tijd van het jaar.

De kinderen die in de zomermaanden nog vrij laat buiten spelen zijn nu meest allen te bed. De vrouwen die dan gewoonlijk een luchtje scheppen, onder een buurpraatje, bevinden zich thans binnen, bij koffiepot en naaiwerk in vreedzame rust.

Menig luisterend oor achter de gesloten gordijnen vangt als terloops de voetstap op, die voorbij haar deur gaat, en men vraagt zich af wie het wezen mag die thans door het hofje gaat.

Maar niemand, hoe nieuwsgierig anders en belust op een praatje, gevoelt thans neiging de neus buiten de deur te steken en een verkoudheid op te loopen.

Tante Betje is onderwijl doorgegaan, en heeft het zesde huisje, tevens het laatste bereikt. Er straalt geen licht van achter het eenige raam, dat zelfs niet eens beschut is door een gordijn. Slechts een oude lap, aan de hoeken gescheurd en gehavend, bedekt het benedenste gedeelte, maar de laag vuil en stof die er aankleeft, maakt het zelfs bij dag ondoordringbaar voor het licht.

Tante Betje voelt op den tast naar den deurknop, dien zij spoedig vindt, en doet de deur open. 't Is alles stikdonker daarbinnen. Noch in het portaalje, noch in de eenige kamer die daar in uitkomt brandt licht. Zonder veel moeite heeft ze de kamerdeur geopend, en staat nu in het duister rond te staren. Ze ziet niets, doch

haar oor vangt een geluid op als van een gewond en stervend dier. 't Is een zacht klagend geluid, kreunend en diep tot het hart dringend.

Zenuwachtig en geheel onder den indruk van deze angstwekkende omgeving roept tante Betje „is daar iemand?”

Geen antwoord. 't Spijt haar ontzettend dat ze vergeten heeft lucifers mede te nemen, maar ze had er ook in het geheel niet op gerekend, in zulk een Egyptische duisternis te zullen komen.

Doch er komt uitkomst.

Van uit het huisje aan de overzijde komt iemand naar buiten. Ongetwijfeld is daar binnen tante Betjes voetstap gehoord, en herinnert men zich, dat er geen licht is aan den overkant. „Zeg eens,” hoort ze zich door een kinderstem op gemeenzamen toon toespreken „als je licht wil, kun je wel een lamp van ons zoolang krijgen. Moeder stuurt me hier naar toe, en ze zegt als u hebben wilt dat ze even bij u komt, wil ze het wel doen. En hier zijn lucifers, die kunt ge vast aanstrijken.”

En de daad bij het woord voegende, streek het meisje een lucifer aan. Bij dat onzeker flikkerlicht zag tante Betje een bleek, vuil, mager gezicht met een paar koolzwarte oogen, en een wilden haarbos.

Maar de lucifer was spoedig uit, en het duurde eenigen tijd, eer het meisje naar haar huis was gegaan, en weer terugkwam met de olielamp, die zij nu op

den grond zette. Thans bij het helder licht dwaalden de oogen der goede juffrouw met een verbijsterden blik door de kamer. Het geheele vertrek bevatte geen enkel meubelstuk of huisraad; alles was kaal. Slechts een oude kist en een hoop voden, benevens een afzichtelijke vuile rommel was aanwezig. Doch in een hoek der kamer was een soort bedstee, waarin een hoop vunzig stroo en voden lag. En vandaar uit liet zich het klagelijk gekreun hooren.

„Waar zijn de menschen?” vroeg de juffrouw als terloops aan het magere zwartoogige meisje dat haar stond aan te staren alsof ze een geestverschijning zag, inplaats van iemand van vleesch en bloed.

„De menschen, o, die zijn weg,” zei het kind met een lang geroekt o. „Maar wat komt u hier doen, juffrouw? er is nog nooit zulk een juffrouw hier geweest als u.”

„Ja wat kwam zij doen?” Dat vroeg zij zichzelf thans ook af.

Zij wendde het hoofd naar de hoek waaruit het gekreun kwam en vroeg: „Zijn de menschen weg en hebben ze hun ziek huisdier 't zij hond of kat achtergelaten? — hoe wreed!” Het meisje barstte in een schaterend gelach uit.

„'t Is geen hond of kat, 't is een kind!” riep ze uit. „Ja ze zijn weg,” zoo vervolgde zij. „De moeder is vandaag door de politie gehaald, en de vader, waar die is weten ze niet, die is op den loop. Maar de politie

wou niets met het kind te doen hebben, ze hebben het stillletjes achtergelaten; kijk maar." En meteen de lamp van den grond opbeurende, liep ze er mede naar den hoek van de kamer. Ze hield de lamp vlak boven de bedstee, zoodat het volle licht er op viel. Welk een schouwspel!

Daar op een vuilen hoop vunzig stroo, het teedere hoofdje op een baal vodden, lag een kind. Een kind, een meisje niet ouder dan drie jaar, met een bleek uitgeteerd gezichtje en groote, starende, hongerende oogen die als twee sterren glinsterden in de holle kassen. Er was geen enkele stoel in het vertrek, anders zou tante Betje er op zijn neergevallen en in tranen zijn uitgebarsten bij dit gezicht.

Een oogenblik bedekte zij het gelaat met de hand, en haar blik werd beneveld. Het zachte gekreun hield op, en een paar kleine magere handjes werden tot haar uitgestoken.

Dat was te veel voor de goede vrouw.

Zij zette haar mand neêr, wierp haar mantel af en beurde de kleine uit haar afgrond op. Het kind was zoo licht als een veertje, en liet zich gewillig in de handen nemen.

Toen legde ze vertrouwelijk het arme hoofdje tegen de borst der vreemde vrouw en zuchtte.

„Hoe heet gij mijn klein lammetje?" vroeg tante Betje op teederen toon, terwijl zij haar hand zacht langs het kleine gezichtje streek en het streefde.

„Ik heet Toosje” zei het kind met een zacht zangerig stemmetje. „Het is zoo donker; vader is weg, moeder is weg, en Toosje kan niet slapen.” „En hoe nog meer als Toosje?” ging tante Betje voort.

Maar hierop wist het kind geen antwoord te geven.

Juffrouw Echardt zag om naar het meisje van de overzijde, doch ze was verdwenen, de lamp achterlatende.

Wat nu te doen!

Daar stond tante Betje met het kind in haar armen, en zag op de verlaten kleine neer met een verlegen blik.

Doch op eens zóó duidelijk alsof iemand het vlak in haar nabijheid zeide sprak een stem, stil en zacht maar toch heel verstaanbaar „de Meester is daar en Hij roept u.”

Tante Betje keek in de verlaten kamer rond, onwillekeurig alsof ze Hem werkelijk dacht te zien, dien ze „haar Meester” wist.

Maar ze zag niemand. En toch, terwijl ze daar zoo stond met het kind in haar armen, verrees plotseling voor haar geestes oog een gelaat, schoon, rein en teeder, welks blik zich vestigde met innige deernis en mededoo gen op het verlaten kind. En terwijl ze Hem met het oog des geloofs aanschouwde, was het haar, alsof de stem tot haar zeide zoo zacht en teeder, dóórdringend en neerzinkend tot in het diepst haars harten: „Zoo wie een van deze kleinen ontvangt in mijnen naam, die ontvangt Mij.”

„Ik dank U Heer” zei tante Betje eerbiedig terwijl zij het hoofd boog, en het kind aan haar hart drukte.

Blijdschap vervulde haar ziel, want nu begreep zij. Zij werd waardig gekeurd den Holland zelven te ontvangen in de gedaante van een arm verlaten kind.

HOOFDSTUK III.

Nog stond juffrouw Echardt daar in dezelfde houding, toen ze buiten de deur voetstappen vernam, die nader kwamen.

Ze wendde het hoofd om, en nu verscheen op den drempel hetzelfde meisje van den overkant thans vergezeld van een tamelijk knap uitziende vrouw.

„Hier is moeder,” zei het meisje, „die zal u nu wel helpen.”

„Hou jij je mond nu maar,” zei de vrouw gebiedend „en ga naar binnen; ik zal nu wel met de juffrouw spreken.”

„Wel juffrouw,” ving zij aan, „dat had uwes zeker niet gedacht toen u hier naar toe kwam, dat uwes in zoo'n verrinneweerde boel zoudt komen. Mensch mensch, wat een toestand is me dat geweest vandaag.

Ze heeft geschreeuwd als een mager varken, toen de pelitie der kwam halen, en ze wou met alle geweld het kind meenemen. Maar daar wou de pelitie niet van hooren. Ze zeiden haar dat er wel voor het kind zou gezorgd worden buiten haar om. Ze had zich immers toch nooit veel aan het arme wurm gelegen laten liggen, sinds ze aan den drank was geraakt, en nu zouden anderen het wel beter verzorgen. Ze raasde tot het laatste toe om het kind, totdat ze den wagen werd ingeduwd, en ze met haar weg reden. Wat een spektakel, m'n goeie mensch! Het heele hofje stond er van overeind. Een uur daarna is hier een mijnheer geweest, die naar het wurm is komen kijken. Ik denk dat het iemand van de geestelijkheid was, want hij was heelemaal in het zwart met een witte das om. Hij vertelde me dat hij eens kwam kijken; er was iemand van de pelitie bij hem geweest, en had hem er alles van verteld. Nu 't is gelukkig voor het schaap, dat het onder de handen van de moeder uit is. Ik zal niet zeggen, in het begin was ze er zoo kwaad niet voor, toen ze nog niet zoo erg dronk, der man nog in huis was, en der kleine jongen nog leefde. Maar 't is al erger en erger met er geworden en alles heeft ze verkocht voor drank tot de kleertjes die het wurm aanhad. Kijk me eens, 't heeft geen ordentelijk stuk goed meer aan het lijf, niets dan lompen en lappen."

Tantje Betjes oogen vestigden zich met treurige

meewarigheid op het levende pakje in lompen dat ze aan haar hart hield geklemd.

„Maar mijn goede vrouw, zeide ze terwijl ze de vrouw in de rede viel, „nu ik hier ben gekomen en alles gezien heb, zal ik zoo vrij zijn het kind mee te nemen. Maar zou uw dochtertje niet een boodschap voor mij willen doen, het regent wel erg, doch ik zal er haar goed voor betalen.”

„Zeker, zeker,” zei de vrouw haastig, die dit buitenkansje gretig aangreep. Toen haar longen uitzettende riep ze met een vervaarlijke stem naar de overzijde: „Betty kom hier, en ga dadelijk voor de mevrouw om een boodschap.”

Betty, het magere meisje die onder het verhaal van haar moeder heen was gegaan, verscheen weêr in de deur haar verwarde haren glad strijkend. Juffrouw Echardt zond haar nu met een boodschap naar haar zuster. Zij liet deze vriendelijk verzoeken, zoo spoedig mogelijk een warm bad gereed te maken en wat kinderkleertjes bijeen te zoeken.

Betty vertrok aanstonds, en nu begon tante Betje haar eerste zorg aan het kind te besteden. Zij legde het voorzichtig neer, doch terwijl ze dit deed, bemerkte ze dat de lompen die het kind aanhad niet alleen vuil maar ook ongedierte bevatten, 't welk haar met afschuw vervulde.

De buurvrouw, Betty's moeder, die er met de handen in de zijde bij stond, bood haar schort ter leen aan.

Nu werd de kleine door tante Betje zorgvuldig eerst in de schort, en daarna in de lap die voor het venster hing gewikkeld. Toen ze dus goed bezorgd was, sloeg tante Betje haar mantel om de kleine heen. En toen, na een korten vriendelijken groet aan de vrouw, ondernam ze den terugtocht, nu met het kind, en begaf zich regelrecht naar de woning harer zuster.

Onderweg kwam zij Betty reeds tegen wier lange magere beenen reuzenschreden hadden gemaakt; en die thans weer op weg was naar moeders huisje. Zij gaf het meisje haar belooning en liep nu zelve zoo hard ze kon met haar lichten last.

De regen had opgehouden, zelfs schitterde hier en daar een ster. Tante Betje keek omhoog naar de donkere bewolkte lucht, waartusschen de lichtende vonken haar vriendelijk schenen toe te lachen. En terwijl ze zoo opzag naar den Hemel, kwam haar het woord te binnen van Jesaja: die ze alle bij name roept, en er wordt niet één gemist. Waarom zegt gij dan, o Jacob! en spreekt o Israël, mijn weg is voor den Heere verborgen, en mijn recht gaat van mijnen God voorbij? Weet gij niet, hebt gij het niet gehoord dat de eeuwige God, de Schepper van de einden der aarde, noch moede noch mat wordt? Er is geen doorgronding van Zijn verstand."

„Er is geen doorgronding van Zijn verstand," herhaalde tante Betje. „Nee, mijn weg is niet voor den Heere verborgen en mijn recht gaat niet van mijn

God voorbij, zooals ik zoo menigmaal twijfelend heb gedacht.

Er is geen doorgronding van Zijn verstand. Ja ondoorgrondelijk zijn Zijne wegen, rondom Hem zijn wolken en donkerheid. Ik zie de zwarte wolken aan den Hemel en daartusschen zie ik de sterren flikkeren; zóó schijnt ook het licht van Gods Vaderliefde te midden van de wolken die menigmaal over ons levenslot hangen. Maar ik wil gelooven, o mijn Hemelsche Vader! en de wijsheid uwer bedoelingen eerbiedigen, al begrijp ik ook niet."

Zoo in gedachten verzonken met het hart vol heilige aandoeningen, bereikte tante Betje het huisje harer zuster. Alles was daar voor de ontvangst der kleine gereed.

Betty had reeds bij haar boodschap allerlei mededeelingen gedaan, en men was er dus van verwittigd dat tante Betje een kind meebracht.

De kleine werd nu terstond gereinigd, netjes gekleed en met warme melk verkwikt.

En toen er een goed uur voorbij was, had het kind zulk een geheele gedaanteverwisseling ondergaan, dat niemand die het van te voren gezien had, het zou hebben herkend, zelfs haar moeder niet.

Daar het ondertusschen al laat geworden was, en tante Betjes man ieder oogenblik kon thuis komen, besloten de zusters onderling dat het kind voor dien nacht daar zou blijven. Een bedje gereed te maken

was het werk van een oogenblik. Nu behoefde de kleine die doodmoe was van het reinigingsproces niet weder door de kou. Ook kon tante Betje dan eerst haar man met het geval in kennis stellen, en den volgenden dag met mijnheer Forst spreken, om te overleggen wat er nu verder gedaan moest worden.

Na deze overeenkomst en na zichzelf wat te hebben verkwikt door de rust, nam de goede ziel afscheid van den huiselijken kring, kustte de kleine vreemdelinge, die reeds rustig sliep, en begaf zich met rassche schreden huiswaarts.

Het middernachtelijk uur had reeds lang geslagen, toen tante Betje nog wakker lag, en peinsde over Gods wonderbare leiding. Hoe menigmaal had ze in zichzelf gemord, dat de Heere haar geen kind gaf, en nu! Kon het Zijne bedoeling zijn dat zij dit verlaten schaapje dit vreemde kind tot zich nemen zou, en het een plaats geven in haar hart en huis?

Had de goede Herder werkelijk mede het oog gehad op dit verstooten lammetje, toen Hij die gezegende woorden sprak, die onophoudelijk door haar hoofd en hart ruischten: „Zoo wie zulk een kindeke ontvangt die ontvangt Mij. Want, zoo wat gij aan een van deze Mijne minste broeders gedaan hebt, dat hebt gij aan Mij gedaan?”

Zij sliep eindelijk in; schoone heerlijke gedachten vervulden haar ziel. 't Was haar alsof ze dien avond den Heere Jezus zelve in haar armen had gesloten,

Hem die eenmaal ook een kind was zooals alle andere kinderen, teeder, hulpbehoevend en afhankelijk van menschelijke zorgen, hoewel Hij Gods Zoon was.

In haar droom zag zij de kleine weder met het bleeke uitgeteerde gezichtje en de groote glinsterende oogen. Hoe langer zij er op bleef staren, hoe reiner, verhevener en heerlijker dat kindergelaat voor haar werd. Haar blik klemde er zich aan vast, heel haar ziel hing vol heilig onrzag aan dat gelaat omstraald als het was met Hemelschen luister. En terwijl zij er op bleef staren zag zij hoe de lippen zich allengs openden, en duidelijk vernam zij deze woorden „die ontvangt Mij.”

„Amen Heer,” zei tante Betje in haar slaap, „ik heb U zelf, mijn Heiland, ontvangen.”

HOOFDSTUK IV.

Den volgenden avond vinden wij tante Betje weder voor haar theeblad gezeten in haar huiskamer. Thans is ze echter niet alleen, want tegenover haar, in den armstoel van haar man zit mijnheer Forst, de diaken. Hij is in ernstig gesprek met haar.

„En nu beste juffrouw,” zegt hij, terwijl hij zijn stoel dichter bij de tafel schuift, en genoeglijk de asch

van zijn sigaar klopt, „nu wil ik u de geheele treurige geschiedenis van het kind mededeelen.”

En mijnheer Forst ving aan:

„Toen de kleine Toosje een paar jaar jonger was, leefden de ouders in betrekkelijken vrede en goeden doen. De vader, die stoffeerder was van beroep, had zijn vaste betrekking. In zijn vrije uurtjes karweide hij thuis, waar hij soms nog een aardig stuivertje extra mede verdiende. Buiten het meisje hadden zij nog een knaapje, ouder dan Toosje, dat een flink aardig ventje moet zijn geweest.

Zooals ik zeide leefden de ouders in betrekkelijken welstand en goede verstandhouding totdat zich de dranklust bij de vrouw begon te openbaren. Zooals dit meestal is, ging 't eerst onmerkbaar zóó dat ze er zich nog niet aan te buiten ging. Langzamerhand echter werd het al erger en erger totdat zij in 't eind (zoo 't schijnt buiten medeweten van haar man) al een en ander verkocht om aan drank te komen.

Op zekeren dag kreeg de man een oude canapé thuis die hij in zijn vrijen tijd zou opknappen. Hij kocht daarvoor de benodigdheden o. a. ook eene hoeveelheid koperen knopjes. Hij legde een en ander op een plaats waar hij ze later terug dacht te vinden. Toen hij nu tegen den avond van zijn werk thuis kwam, en aan de canapé wilde beginnen, waren de koperen knopjes verdwenen. Alles werd afgezocht en onderste boven gehaald, doch te vergeefs; ze kwamen

niet terecht. Op zijn aanhoudend vragen gaf de vrouw eerst ontwijkende antwoorden. Doch toen zij zag dat hij driftig werd, daar zijn zoeken vruchteloos bleef, vertelde ze dat de kleine jongen er mede had gespeeld, en ze zoek had gemaakt. In woede ontstoken vliegt de man op het kind aan, dat van niets bewust in een hoek der kamer aan het spelen is. Hij geeft de kleine een slag die zoo geweldig aankwam dat het kind bewusteloos neêrzeeg. Tengevolge daarvan kreeg het een hersenschudding en bezweek na zeer korten tijd.

De vrouw die de knopjes had verkocht, om aan drank te komen, was intusschen woest naar buiten geloopt. Gillend en jammerend riep zij de geheele buurt bij elkaar en beschuldigde haar man zijn kind te hebben vermoord.

De man beducht voor de gevolgen, neemt de vlucht.

Nu bleef de vrouw zonder broodwinner met haar kleine Toosje alleen, en zocht haar troost in den drank. Het eene stuk voor het andere na ging het huis uit, zoodat er ten slotte niets meer van het huisraad over was.

Zonder iets meer te hebben om te verkoopen, dus zonder middel om langer aan drank te komen, begon ze nu met haar uitgehongerd kind, aan hoeken van straten te bedelen. Zoo kwam ze ten slotte tot diefstal, en nu is ze gisteren door de politie opgepakt.

Zoodanig is de treurige geschiedenis van het ver-

laten kind dat ge zoo liefdevol onder uw dak hebt opgenomen."

Tante Betje had al dien tijd met aandacht geluisterd. Dat was een verschrikkelijke geschiedenis. De vader gevlucht, een kind tengevolge van mishandeling gedood, en de moeder in de gevangenis.

„Maar wat moet er nu verder met de kleine gedaan worden?" vroeg ze, terwijl ze haar bezoeker ernstig aanzag.

Deze streek met de vlakke hand over zijn baard, en staarde als in ernstig gepeins op het vloerkleed. Eindelijk keek hij op, en een vriendelijke glimlach speelde om zijn mond, toen hij zijn blik op tante Betje vestigde.

„Laat uw hart u daar het antwoord op geven, lieve juffrouw" zei hij, „en God in den Hemel spreke er het Amen over uit. De Goede Herder heeft het verlaten lam in uwe armen gevoerd, zoudt gij het Hem dan terug willen geven, en het niet aanvaarden als Zijn geschenk?"

Tante Betjes oogen stonden eensklaps vol tranen maar een vriendelijke glimlach blonk als een zonnestraal er door heen, en verhelderde haar gelaat.

Mijnheer Forst zag het en hij vond tante Betjes gelaat op dat oogenblik zeer schoon. 't Was alsof een licht van Hemelsche liefde zich er op weerkaatste toen zij zeide: „Mijnheer Forst ik heb het geschenk van den Goeden Herder aanvaard, het lam heeft een

schaapskooi gevonden. Ik had reeds voor uw komst de bedoeling des Heeren begrepen, doch ik wilde het ook nog van uwe lippen hooren als de bezegeling op mijn besluit. Mijn man heeft er in toegestemd dat wij de kleine behouden, en opvoeden als ons kind. En als het kind van haar Hemelschen Vader" liet tante Betje er plechtig op volgen.

„Dat dacht ik wel," zei de diaken terwijl hij opstond om heen te gaan. Hij had zijn taak volbracht en de kleine een thuis bezorgd. „Wilt gij haar niet eens even zien?" vroeg tante Betje terwijl zij met een glans van vergenoeging opstond om den diaken voor te gaan naar het belendende vertrek.

Zij nam een kleine staande lamp van den schoorsteenmantel, stak deze aan en ging mijnheer Forst voor.

Daar in een klein ledikantje, dat zij voorloopig van haar zuster geleend had, lag de kleine Toosje en sliep. Het lieve doch smalle gezichtje was naar den muur gekeerd; de slaap had er een blosje op getooverd. Het geschoren kopje lag diep in het witte kussen.

De kleine dunne vingertjes hielden het dek vastgeklemd, als vreesden zij dat het haar zoo aanstonds weer ontnomen zou worden. In het sneeuw witte nachtponnetje deed het gezichtje met de ingezonken oogen, en doorschijnende gelaatskleur denken aan een teedere bloem, een lelie, die geknakt, verwelkt en uitgebloeid was!

De tranen kwamen mijnheer Forst in de oogen terwijl hij er op staarde. Hij de groote, krachtige jonge man schreide om een kind.

Toen tante Betje het zag (hoewel ze deed of ze 't niet bemerkte) herinnerde zij zich Wie het was, die eenmaal ook geweest heeft toen Hij uitriep: „Hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeen vergaderen gelijkerwijs een hen haar kiekens onder haar vleugels” — en haar hart klopte warmer voor mijnheer Forst. Toen deze zich eenige oogenblikken later op straat bevond en zich huiswaarts spoedde, was hij verblijd over deze uitkomst. Hij had voor de verlatene gezorgd en voor haar een huis en een toekomst gevonden.

HOOFDSTUK V.

Zoo bleef de kleine Toosje bij tante Betje in huis, en groeide voorspoedig op.

Al heel gauw begon het smalle gezichtje meerdere ronding te krijgen, en kwam er een blosje op de bleeke wangetjes. De liefderijke pleegmoeder verzorgde en koesterde de kleine alsof het een kasplantje was.

Toosje die een lief zachtzinnig kind was, begon zich al heel spoedig aan haar nieuwe moeder te hechten.

Daar zij nog eene eigen moeder bezat, kwam tante Betje met haar man overeen dat het kind hun den naam van oom en tante zou geven.

Indien Toosjes moeder in het graf had gerust, zou niets de kinderlooze vrouw zoo dierbaar zijn geweest, dan van het moederlooze kind den moedernaam te ontvangen. Doch nu dit het geval niet was, wilde zij zich dien naam niet toeëigenen.

De kleine gevoelde zich heel spoedig volkomen thuis in haar nieuwe omgeving. De schuwheid verdween gelijk sneeuw voor de zon door de koesterende liefde die haar omringde. Wederkeerig gaf het kind al de warmte van haar klein teeder hartje aan haar moederlijke vriendin.

Het scheen zoo geheel alsof het kind er altijd geweest was, dat tante Betje, toen er een paar maanden over verlopen waren, zich niet meer herinneren kon hoe het voor dien tijd geweest was.

Het kind was een gedurige zonneshijn in haar huiselijke leven. Het trippelde haar overal na, was altijd om en bij haar, en vermaakte haar met haar aardig gekeuvel. De lange avonden waren niet lang en eenzaam meer, nu zij werden onderbroken door Toosjes gezelschap. Wanneer tante Betje aan haar verstelwerk bezig was, zat Toosje in haar kleine stoeltje naast haar. Dan leerde zij het kind al de versjes die zij zich herinneren kon uit haar eigen kinderjaren.

Toosje zelf sprak nooit van haar vorige omgeving. Zij scheen het bestaan harer eigen moeder geheel vergeten te zijn. Zij gevoelde zich bij oom en tante recht tevreden en op haar plaats.

Zoo ging de tijd ongemerkt voorbij. Er waren niet slechts weken, maanden, maar zelfs jaren over heen gesnel, sinds het kind haar nieuwe woning betrokken had. Zij was opgegroeid tot een lief meisje en had den leeftijd van zeven jaar bereikt. Nooit had het kind weer naar haar eigen moeder getaald, tante Betje sprak nimmer met haar over haar treurig verleden. Toosje was een gezond en vroolijk kind zooals de meeste kinderen die goed verzorgd en liefderijk behandeld worden. Zij ging op school en leerde goed, zoodat haar pleegouders zich alle vreugde beloofden van haar toekomst.

Doch Toosje was niet meer het eenige kind in tante Betjes huis. Drie vroolijke knapen zaten des middags nog daarbij rondom tante Betjes tafel en deden haar schotels alle eer aan. Het waren ouderlooze kinderen die evenals Toosje daar een moeder en een thuis hadden gevonden.

Wanneer de goede vrouw nu des avonds voor haar theeblad plaats nam, viel er nog heel wat anders op te knappen alvorens zij aan haar liefdadigheidsgoed beginnen kon.

Gaten in kousen, kapotte jongensbroeken en gescheurde kielen waren aan de orde van den dag. Soms

zuchtte tante Betje wel eens als zij stuk voor stuk in handen nam, niet wetende waar het eerst aan te beginnen.

Maar als zij dan van uit het aangrenzende vertrek de regelmatige ademhaling en het zacht gesnurk van haar kleine volkje vernam, glimlachte zij. Dan zette zij zich met gelatenheid ja zelfs met een stil welbehagen aan de groote gaten die haar hongerig aankeken van uit kiel en broek. Tante Betje zuchtte er nu nooit meer over dat zij geen eigen kinderen had. Deze kleinen waren haar even dierbaar. Ja soms meende zij waarlijk dat zij haar eigen kinderen niet liever had kunnen hebben, omdat zij deze beschouwde als een geschenk van haar Hemelschen Vader.

Wanneer zij in haar Bijbel las: „Die de eenzamen zet in een huisgezin,” paste zij dit woord op zichzelf toe.

De kleine Toosje lag haar echter bijzonder na aan het hart. Nooit kon zij vergeten hoe zij de kleine had ontvangen juist op den dag dat zij bijzonder over haar kinderloos bestaan had nagedacht. Ook vergat zij nooit, onder welke omstandigheden zij het kind gevonden had. En daar zij het eenige meisje was in tante Betjes gezin, beschouwde zij het volkomen als haar eigen dochtertje.

't Was alsof zij nu beter begreep waarom God haar geen eigen kinderen had geschonken. Hij wilde haar eene moeder doen zijn voor de moederloozen. Zij zag

in hen de talenten haar ter leen gegeven om er mede te woekeren en winste te doen voor den Hemel. Zij voedde haar kinderen dan ook geheel op in de vreeze Gods.

Zij gevoelde zeer goed de groote verantwoordelijkheid die op haar rustte. Zij wist, dat zij eenmaal rekenschap zou moeten afleggen van de taak haar toebetrouwd.

Dit besef deed haar dicht bij den Heere leven. Zij volbracht haar taak in diepe afhankelijkheid van Hem.

Zij streed niet in eigen kracht. Zij zocht haar licht en steun bij Hem die gezegd heeft: „zonder Mij kunt gij niets doen” — maar die het ook in Zijn Woord heeft laten weten: „zoo iemand wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere.” Dat was haar sterkte. En wanneer haar eigen kracht ontoereikend bleek bij de onstuimige vaak opbruisende naturen harer jongens, klemde zij zich vast aan dien sterken arm die ten allen tijde een machtigen steun biedt.

Zoo was tante Betjes eertijds kinderlooze woning herschapen in een klein weeshuis.

HOOFDSTUK VI.

Zoo waren eenige jaren ongestoord voorbij gegaan. Toen gebeurde er op zekeren dag iets dat een groote

ontsteltenis teweeg bracht in het gemoed der goede juffrouw Echardt.

't Was avond.

Als naar gewoonte vinden wij haar gezeten voor haar theeblad.

De lamp brandt helder en werpt een vroolijk schijnsel over de ronde tafel waarom heen zij met haar kleinen kring geschaard zit.

De tafel (altijd dezelfde nog als waaraan wij haar op dien eersten avond aantreffen) is thans beladen met verschillende voorwerpen. Er ligt een prentenboek en een lei, een gedeelte van een spoortrein en een blokkendoos op. En naast de nooit ontbrekende stapel naaiwerk, ligt een poppejurk en breikousje. De jongens zijn druk aan 't spelen met een legkaart. En naast tante Betje zit in haar eigen laag stoeltje, 't welk zij als verjaarsgeschenk van haar pleegouders gekregen heeft, — Toosje met haar pop in haar arm die zij uitkleedt.

Tante Betje is niet veel verouderd in dien tijd. Ze ziet er nog even frisch en jeugdig uit, als toen wij haar het eerst aantreffen. Haar levendig oog volgt nu en dan met belangstelling de kleine vingers van de beide jongens die bezig zijn hun legkaart in elkaar te passen. Het is zeven uur in den avond, dus nog vroeg. Ruim een uur moet nog verstrijken eer het voor de kinderen bedtijd is. Dan breekt het rustig uurtje voor de pleegmoeder aan.

Als haar kleinen in de rust zijn en hun vroolijke stemmetjes haar gedachtenloop niet storen, kan zij ongehinderd peinzen.

Zij heeft er in den laatsten tijd veel over gedacht, dat de straftijd van Toosjes moeder wel haast verstreken moet zijn. Zij is van plan, zoodra mijnheer Forst haar een bezoek brengt, hem er eens naar te vragen. Hij heeft zulk een sterk geheugen, en zal ongetwijfeld wel weten, wanneer dit precies is.

Terwijl zij neerziet op het kleine meisje aan haar zijde, denkt ze er onwillekeurig weer over en vraagt ze zichzelf af, wat zij dan zal moeten doen.

Nog denkt zij over de mogelijkheid die haar pleegkind te wachten staat, toen zij opschrikt uit haar overpeinzing. 't Geluid van de huisschel klonk schel en doordringend door de gang. De beide oudste knapen vliegen te gelijk op, om elkander voor te zijn bij het opendoen. Jan, de grootste, is de kamer reeds uit, eer Willem nog bij de deur is. Hij komt een oogenblik later terug met de mededeeling dat er een vreemde vrouw is, die tante Betje wenscht te spreken.

„Heeft zij haar naam niet genoemd, mijn jongen?” vraagt de pleegmoeder terwijl zij haar naaiwerk neerlegt en aanstalten maakt om heen te gaan.

„Nee, ze wou niet zeggen hoe ze heet,” zegt Jan, „ze zou het zelf wel aan tante zeggen.” Tante Betje verlaat de kamer en begeeft zich naar de gang.

Daar op de vloermat staat een tamelijk armoedig

gekleede vrouw. Zij heeft een ongunstig brutaal uiterlijk. Ze neemt tante Betje van het hoofd tot de voeten op, toen deze haar nadert.

„Wel vrouwtje” zegt juffrouw Echardt, op vriendelijken minzamen toon, „verlangt gij mij te spreken?”

Tante Betje denkt in zichzelf, dat het eene van de armen is, die steun van de diakonie begeert en zich daarvoor nu bij haar komt aanmelden.

„Ja,” is het antwoord, „ik verlang u te spreken.

Ik ben de moeder van Toosje en ik kom mijn kind terughalen.”

Wanneer er op dat oogenblik een bliksemstraal door tante Betjes woning was geflitst, had de goede ziel niet meer kunnen ontstellen. Ze ontroerde zoo hevig, dat haar knieën knikten en ze doodsbleek werd. 't Was alsof het koude zweet haar uit de slapen drong.

Onwillekeurig zocht ze naar een steun, om zich aan vast te klemmen.

„Schrikt ge daar zoo van?” zei de vrouw op brutalen toon, omdat de verandering op het gelaat der goede juffrouw haar niet ontging. „Er is toch niets bijzonders in dat ik, nu ik los ben, mijn kind terug wil hebben?”

„Maar,” zei tante Betje eindelijk, toen zij een weinig van haar schrik was bekomen, „wie geeft mij het bewijs, dat gij Toosjes moeder zijt? En hoe weet gij dat het kind hier is?”

„Hoe ik het weet” riep de vrouw uit: „wel dat 's nog al natuurlijk. Denkt u dan, dat de woonplaats

van mijn kind verborgen is gebleven voor mijn bureu? Ze hebben het me dadelijk verteld toen ik van middag in 't hofje kwam; en wie u het bewijs geeft dat ik Toosjes moeder ben? Wel die bewijzen kan ik wel halen, dat weten toch immers mijn bureu wel."

"Breng het kind maar hier, dan kan ik haar meteen meenemen!"

"Maar dat gaat zoo maar in eens niet," zei tante Betje met nadruk. „Denkt gij dan, dat ik u nog van avond het kind afsta? Daar is geen sprake van. Vier jaar lang heb ik uw kleine meid verzorgd en gekoesterd. Zou ik haar dan nu op eens prijs geven aan armoede en ontbering? Gij kunt nu gerust naar huis gaan vrouwtje; later zullen wij zien."

"Maar het is mijn kind, mijn eigen kind!" riep de vrouw uit. „Ik wil mijn kind terug hebben, anders ga ik naar de politie!"

"Dat kunt ge doen, en dan zullen we verder zien," zei tante Betje met zekerheid. „Maar dit zeg ik u: u het kind heden avond meegeven doe ik niet. Zooals ik u zei, ik heb op 't oogenblik geen enkel bewijs dat gij waarlijk de moeder van Toosje zijt. Ik heb u nooit te voren gezien en gij kendet ook mij niet. Er is niemand hier die getuigen kan, of de aanspraak, die gij laat gelden, rechtmatig is."

De vrouw keek haar met fonkelende oogen aan; zij wond zichzelf hoe langer hoe meer op, en begon in 't einde te razen en te schelden. Maar toen zij bemerkte,

dat leven maken niet hielp, en dat haar verwijten en verwenschingen op tante Betje afstuitten als op graniet, besloot zij de zaak van een anderen kant aan te vatten. Zij begon nu klaaglijk te schreien, en alzoo op het gevoel van juffrouw Echardt te werken. Toosjes pleegmoeder trachtte haar nu met vriendelijke woorden de deur uit te krijgen. Zij was beducht voor gewelddadigheid van de zijde der vrouw. Jammerend riep deze uit, dat ze geen onderkomen had, en geen geld bezat om iets te beginnen.

Juffrouw Echardt gaf haar nu eenig kleingeld. Zij beloofde haar, dat, zoo zij kalm haar woning verliet, zij alles doen zou wat in haar vermogen was, om de vrouw voort te helpen.

Dus na veel goede woorden en na haar beurs te hebben geleidigd in den zak der vrouw vertrok deze ten laatste. Wel morrend en klagend, maar toch zonder het bezit van haar kind.

Tante Betje loosde een diepen zucht toen zij de voordeur achter haar bezoeker dicht deed, en schoof er dadelijk den grendel voor; zij dankte in haar hart God den Heere, dat het kind nog onder haar dak was. Voorloopig was het gevaar afgewend. Toch ging zij dien avond met een bezwaard hart naar bed en bracht den nacht grootendeels wakend door.

Haar man had haar gezegd, dat ze ongetwijfeld het kind zou moeten afstaan. De moeder bezat het wettige recht en kon het opeischen, wanneer

zij slechts bewijzen kon dat zij de moeder was.

Dat denkbeeld hield de goede juffrouw den geheelen nacht wakker. Wel trachtte ze al haar bekommernis neder te werpen voor God den Heere, in wiens hand ons aller lot berust. Doch hoewel zij wist en geloofde, dat het kind veilig in zijn hoede was, ging haar ziel toch gebogen onder een zwaren last, dien zij niet kon kwijt worden.

HOOFDSTUK VII.

Er viel niets tegen te doen. De politie, hoe ongeneigd zij ook zijn mocht het kind van onder de koesterende vleugels harer pleegmoeder weg te nemen, kon toch niet anders doen dan de kleine Toosje aan haar eigen moeder toekennen, die alle recht en aanspraak op haar kind behield.

Dus werd niettegenstaande de ijverige pogingen en bemoeienissen van mijnheer Forst en haar pleegouders Toosje op zekeren dag aan haar moeder teruggegeven.

't Gebeurde onder een stroom van tranen, zoowel van de zijde harer pleegmoeder als van 't kind.

Doch eer het zoover kwam, had mijnheer Forst, bijgestaan door tante Betje, alles voor de ontvangst van de kleine in het huis harer moeder in gereedheid ge-

bracht. Er was een nette kamer voor de vrouw gehuurd in een gedeelte der stad, waar men haar verleden niet kende en niets van haar afwist. Het vertrek werd netjes gemeubeld.

Tante Betje hing eigenhandig de heldere witte gordijnen op, en bracht het bed voor haar geliefd pleegkind in orde. De vrouw werd voorzien van fatsoenlijke kleeven en van levensbehoefden.

Ook bezorgde tante Betje haar naaiwerk. Zij deed de moeder beloven, Toosje dagelijks naar school te laten gaan. Zij zelve nam op zich, het schoolgeld te betalen.

Dus bleef het kind vooreerst in goeden doen. Het lot was haar zoo draaglijk mogelijk gemaakt, al miste zij dan ook de vriendelijke gezellige omgeving van de woning harer pleegmoeder.

In den eersten tijd ging alles goed. Toosjes moeder scheen waarlijk haar leven te hebben gebeterd. Zij bracht het naaiwerk, 't welk tante Betje haar zond, geregeld terug en hield zich ordentelijk.

Maar heel lang duurde het niet. Al spoedig begon de lust naar drank weer boven te komen. In 't eerst haalde zij steelsgewijze jenever in huis. Maar langzamerhand ging het denzelfden weg op als te voren, en begon zij zich dronken te drinken.

Wanneer zij haar naaiwerk thuisbracht, bemerkte tante Betje het aan de roode kleur van haar gelaat en den vreemden gloed harer oogen. Ook gaf zij soms

onsamenhangende antwoorden. Maar zoolang zij geregeld al het goed terug bracht, knap gekleed ging en voor haar kind zorgde, was de toestand nog niet zoo verontrustend. Doch langzamerhand begon zij trager te worden, en het werk kwam ongeregeld thuis. Soms zelfs werden er stukken goed vermist, die later in het pandjeshuis terug werden gevonden.

't Gevolg was, dat Toosjes pleegmoeder haar geen naaiwerk meer durfde toevertrouwen. Doch toen werd het nog erger. Zij begon thans even als den vorigen keer het huisraad de woning uit te dragen. Alles werd verkocht voor drank. Eindelijk bleef er geen stuk meer in het vertrek over. De nette meubeltjes, die mijnheer Forst en juffrouw Echardt er met zooveel zorgende vriendelijkheid hadden doen indragen, verdwenen in kleine verkoophuizen.

Op zekeren dag begaf tante Betje zich naar de woning der ongelukkige vrouw. Zij wilde nog een poging aanwenden het slachtoffer van den drank weêr op den goeden weg te brengen, en hoopte tegelijk op een ontmoeting met haar pleegkind.

Hoe verbijsterd stond de goede juffrouw te kijken, toen zij de kamer geheel kaal en ontredderd vond. De bureu deelden haar mede, dat de vrouw een paar dagen van te voren haar woning voor goed scheen verlaten te hebben. Niemand wist of kon vermoeden waarheen zij getrokken was. Allen hadden diep medelijden met het kind. Het zachte, vriendelijke kleine

ding had ieders hart voor zich weten te winnen. En dat het kind nu het ongelukkige verwaarloosde slachtoffer werd van die ontaarde moeder! Doch niemands hart was zeker met zulk een onuitsprekelijken weedom vervuld als dat van Toosjes pleegmoeder. De bureu mochten het kind beklagen, — zij leed er onder.

Dag en nacht peinsde zij over haar geliefd kind, en avond aan avond zond zij haar gebeden op voor de terugvinding der kleine.

Eindelijk werd dat gebed verhoord.

Op een middag had tante Betje eenige boodschappen in de stad gedaan, toen zij in de verte een klein meisje voor een winkelraam zag staan. Het kind zag er zeer armoedig uit, en hield de bloote armpjes onder een gescheurd schortje. 't Scheen met hongerige blikken te staren naar 't geen in de kast lag uitgestald. Tante Betje liep zoo hard zij kon op de kleine toe. Hoe dichter zij naderbij kwam, hoe meer zij de gelijkenis meende te zien met haar verloren lieveling. Nog een paar schreden, dan is zij bij den winkel.

Juist toen zij wil toetreden op het kind, dat met den rug naar haar gekeerd stond, wendt het meisje zich om, en o! — welk eene onuitsprekelijke verrassing; het is Toosje!

Met een jubelenden uitroep van blijdschap, werpt het kind zich aan de borst der vrouw die haar zoolang gekoesterd heeft, en aan het hart, dat haar zoo getrouw heeft betreurd.

„Mijn kind, mijn Toosje,” zegt de pleegmoeder en de tranen springen haar in de oogen, nu zij het eertijds bloeiende gezichtje zoo bleek en vermagerd terug ziet. „Waarom zijt gij toch niet eens naar mij toegekomen? Ik heb je zoo lang niet gezien, en nu wist ik volstrekt niets meer van je, want je waart in eens verdwenen.”

„Ik mocht niet; moeder dreigde mij te zullen slaan, wanneer ik naar u toe ging,” — zei het kind. „Telkens als ik van plan was u op te zoeken, hield ze me terug.

Ik geloof ook wel, dat zij daarom verhuisd is, want nu kan ik u heelemaal niet meer vinden, omdat ik nu den weg niet weet. Mag ik nu weer bij u blijven tante? Ja, nietwaar? — Gij neemt mij immers weer mee naar uw huis?” smeekte het kind met aandoenlijke teederheid.

En zij klemde zich aan haar pleegmoeder vast.

„Mijn dierbaar kind,” zei de goede vrouw, terwijl zij de magere gestalte van het kind in haar armen sloot: „ik mag je niet meenemen om je bij mij te houden. Moeder zou je toch weer terug komen halen, want zij heeft meer recht op je dan ik; maar kom, schrei nu niet, ik zal je eten en kleeven geven, en dan zal ik je thuis brengen. Ik kan dan meteen zien waar je woont.”

„Maar 't is zoo vreeselijk bij moeder,” snikte Toosje „ik — ik! o tante neem mij toch mee!”

Tante Betjes hart brak schier onder het gejammer

der kleine. Doch ze was een verstandige vrouw; ze zag duidelijk in, dat zoo ze het kind met zich mee naar huis nam, en in de oude dierbare omgeving terug bracht, het later dubbel hard zou zijn haar terug te zenden.

Dus besloot ze wijselijk dat niet te doen.

Too-je was, hoewel niet gewend aan haar nieuwe omgeving, toch eenigszins haar oude tehuis ontwend.

Tante Betje ging met het kind een winkel binnen, waar versch brood te krijgen was, en warme melk, en liet het zich daaraan verzadigen. Toen kocht ze een wollen doek voor haar en knoopte haar die om, zoodat de magere schoudertjes en bloote armen bedekt en beschut waren. Wel vreesde zij dat deze binnen kort den weg naar het pandjeshuis zou vinden, doch het kind was dan toch op 't oogenblik gekoesterd. Daarna ging zij met haar op weg naar moeders woning.

De vrouw was echter niet thuis. Dus bracht tante Betje het kind zoolang bij de bureu en na de belofte van spoedig terug te zullen komen, ging zij huiswaarts.

Hoe bedroefd zij ook was over het lot van haar geliefd kind, toch was zij zeer verblijd de schuilplaats der kleine te hebben gevonden.

HOOFDSTUK VIII.

Zooveel zij kon bezocht tante Betje nu geregeld haar pleegkind. 't Gebeurde niet dikwijls, dat zij Toosje aantrof, daar het kind meest door haar moeder werd medegenomen de straat op.

De vrouw was nooit thuis. Eens was het echter gebeurd, dat zij binnenkomende het kind bij de tafel vond zitten, terwijl de moeder dronken op den grond haar roes lag uit te slapen.

Op zekeren middag, dat tante Betje zich weder naar de vuile armoedige steeg heenspoedde, wachtte haar een verrassing. Hoe treurig het aan de eene zijde ook mocht zijn, aan den anderen kant sprong haar hart van vreugde op. Toen zij de steeg doorging, kwam haar een jongen fluitende te gemoet, die dicht bij haar gekomen, stil bleef staan en haar aanzag.

„Ze is weg,” zei de jongen zonder verdere inleiding „ze zijn der van middag komen halen, de agenten hebben der opgepakt.”

Blijkbaar kende de knaap tante Betje van aanzien en had hij haar meer dan eens bij Toosjes moeder zien ingaan.

„Dáár is de kleine meid,” zei de jongen terwijl hij zijn vuilen vinger uitstak en naar de woning daarnaast wees.

Dus was de vrouw voor de tweede maal door de

politie opgepakt, en het kind bevond zich bij de bureu in huis.

Zich daarheen te begeven, en Toosje op te eischen was het werk van een oogenblik. De buurvrouw, die de kleine zoolang in huis had opgenomen, was er in 't geheel niet op gesteld zich lang met die zorg te belasten. De agenten, zoo zeide zij, die haar Toosje zoolang hadden toevertrouwd, hadden haar verzekerd, dat de diaconie het kind zou laten halen. Doch nu kwam er al eerder uitkomst in de gedaante van juffrouw Echardt. De buurvrouw was dan ook dadelijk bereid, het kind aan haar nieuwe beschermster af te staan.

Dat was een vreugdevol wederzien voor de pleegmoeder en haar kind. Tante Betje nam haar terstond met zich mede naar huis, en dienzelfden avond legde kleine Toosje het vermoeide hoofdje weer ter ruste onder het dak, dat haar ten tweeden male beschutting bood.

Tante Betje kon dien avond maar niet in slaap komen van blijdschap. Langer dan gewoonlijk lag zij voor haar ledikant geknield, en dankte haar getrouwen God dat Hij het verloren lam in haar schaapskooi had teruggevoerd.

Maar zij bad ook voor de moeder. De ongelukkige vrouw die aan den drank verslaafd, zich ten tweeden male aan diefstal had schuldig gemaakt. Ook voor die onsterfelijke ziel, die verloren was in een afgrond

waaruit geen menschelijke macht haar redden kan, maar waarin alleen Hij kan afdalen, de medelijdende Hoogepriester, de Redder van reddeloozen, de Zaligmaker van zondaren, Hij die met Zijn geest en genade kan doordringen tot in de diepste diepte van menschelijke ellende en lijden. Hij kan zelfs in de gevangenis het verduisterde, verstompte verstand en het verhardste hart bereiken.

Tante Betje dacht aan zoo menigeen, die van den weg des verderfs op den weg des levens was gekomen door Gods opzoekende zondaarsliefde. Zij zag in haar geest Hem, haar Meester en Heer, die tijdens zijne omwandeling op aarde tot zoo menigen melaatsche heeft gesproken: „Ik wil, word gereinigd.” Hem, die zich het meest bemoeide met de diepst gevallen, de uitgestootenen, de verachten onder de menschen.

Zij had met de ongelukkige vrouw gesproken, in den eersten tijd, nadat zij pas uit de gevangenis ontslagen was en zij had haar een Bijbel gegeven. Zij had getracht op haar gemoed te werken, door haar Hem te prediken, die gezegd heeft: „Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering,” — haar herinnerend, dat Hij ook gezegd heeft: „Die tot Mij komt zal Ik geenszins uitwerpen.”

Aanvankelijk had het haar ook toegeschenen, dat haar woorden indruk hadden gemaakt op het ver-

Tante Betje.

dorven gemoed der vrouw en eenige uitwerking be-
loofden. Maar het goede zaad was verstikt en de
Bijbel werd ver onder de waarde verkocht.

En toch wanhoopte zij nog niet aan de bekeering
der zondares. Was het haar gebleken, dat het zaad
niet ontkiemde op den weligen akker van voorspoed
en bewezen weldaden, en in den zonnenschijn der
liefde; wie weet of het niet zou uitbotten in den
donkeren nacht van eenzaamheid en vertwijfeling.

Zij verweet zichzelf nu, dat zij niet met nog meer
nadruk tot de vrouw gesproken had over haar on-
sterfelijke ziel. Toch had zij haar plicht gedaan, maar
haar ootmoedig, nederig hart gevoelde al de onvol-
komenheid van menschenwerk.

Dus stortte tante Betje haar bezwaard hart uit
aan het oor van Hem, die zich gewillig buigt tot
hen die nederig zijn van hart, en die in ootmoed voor
Hem leven.

En toen zij van haar knielen opstond, gevoelde zij
zich versterkt en bemoedigd bij het bewustzijn, dat
zij het alles had overgegeven in de hand van haar
Hemelschen Vader.

HOOFDSTUK IX.

Dubbel genoten nu pleegmoeder en kind van hun samenzijn.

Na een kort tijdsverloop begon het kind, door de goede verzorging welke zij ondervond, weder haar oude gedaante te herkrijgen, en bleef er geen spoor meer achter van het doorgestane gebrek. Ze was ook weder even vroolijk als weleer, en was het zonnetje in tante Betjes huis. Doch 't was maar voor een korten tijd. Toosjes moeder, wier misdaad thans uit een geringer vergrijp tegen de wet bestond dan den vorigen keer, was voor één jaar gevonnist.

Hoe lang nu ook een geheel jaar ons toeschijnt wanneer men er voor staat, zoo gaat dit vooral onder gelukkige omstandigheden toch snel voorbij. Zoo ging het ook voor Toosje en haar pleegmoeder.

Maar toen het einde van dat jaar werd tegemoet gezien, begon tante Betjes hart angstig te kloppen. Zij voorzag wederom een scheiding, evenals de vorige keer. En zij beefde er voor terug, Toosje over te geven tot een prooi van dezelfde ellende. Maar mijnheer Forst wist raad.

Op zekeren avond, dat hij zijn „kwartliervrouw” kwam bezoeken om over een hulpbehoevend huisgezin te spreken, begon tante Betje er over.

„Daar heb ik ook al eens over gedacht,” zei de

diaken. „Maar ik weet een middel om het kind voor dat vorige lot te vrijwaren. Ik was juist van plan daar eens met u over te spreken.”

Mijnheer Forst schoof zijn stoel dicht bij de tafel, zooals hij altijd deed, wanneer het iets gewichtigs gold en begon: „Ziet gij mijn beste juffrouw, zooals ik u zeg, ik weet een weg voor het kind om van onder de handen harer moeder weg te blijven. Maar dit kost haar anderzijds een offer. Een offer dat door u zoowel als door haar zal moeten worden gebracht. Gij zult, wanneer gij er in toestemt, u van het kind moeten scheiden. Dan wil ik haar zien geplaatst te krijgen in het gesticht te X., waar men dergelijke kinderen opneemt.

Nu moeten wij zien, Toosje daar te krijgen, eer de straffijd harer moeder om is, en zij uit de gevangenis ontslagen wordt. De vrouw komt dan natuurlijk hier naar toe, daar ze wel denken zal, dat haar kind bij u is, doch, dan vindt ze haar niet. Zij zal moeilijk kunnen gissen, waar de kleine beland is. En als ze er achter komt en haar opeischt, dan kunnen we altijd zien wat te doen.” Tante Betjes gelaat betrok wel een weinig, toen zij van de scheiding hoorde, die noodzakelijk zijn moest. Ze vroeg dan ook hoewel ze zelf weinig hoop had: „is er geen andere weg voor het kind, mijnheer Forst?”

„Geen andere” zei deze beslist. „Blijft het kind hier in de stad, dan loopt zij kans dat haar schuil-

plaats ontdekt wordt door de moeder. De vrouw heeft ten allen tijde recht haar kind op te eischen, waar zij het ook vindt. Alleen is de vrees voor ontdekking minder groot, wanneer het kind zich op een andere plaats bevindt. Wij doen het kind daar tijdens de afwezigheid der moeder; daar steekt dus niets in, en de vrouw kan haar kind terughalen, als zij de woonplaats uitvindt. Toosje zal daar goed verzorgd worden, en het zal haar aan niets ontbreken," ging mijnheer Forst voort. „Gij kunt af en toe, als gij lust hebt, met uw man eens een reisje maken om uw pleegkind te gaan zien. En mocht het zijn, dat de moeder soms voor de derde maal zich aan diefstal vergrijpt, en door de politie wordt ingerekend, dan kunt gij het kind terug krijgen. Wij behouden het recht het dan weér weg te nemen, zoo het ons goed dunkt. Nu wat zegt ge er van?"

Wat zou tante Betje er van zeggen. De tranen kwamen haar in de oogen. Ze kon niet dadelijk antwoorden. Ze dacht zwijgend na.

Behield ze het kind bij zich, dan stond zij er ten allen tijde aan bloot, dat op een gegeven oogenblik de vrouw weér voor haar oogen zou staan, en haar Toosje afnemen. Dan zonk het kind terug in dienzelfden poel van ellende. Mocht zij het daarop laten aankomen?

Neen — zei haar hart en verstand. Dan was het nog beter in het belang van het kind, er zich voor altijd van te laten scheiden.

„Weet gij het zeker, dat zij het daar goed zal hebben in het gesticht?“ informeerde zij nog. „Gij weet, ik heb haar goed verzorgd en het kind is aan eene liefderijke behandeling gewoon,“ zeide zij aarzelend.

„Ongetwijfeld zal de kleine het goed hebben,“ zei mijnheer Forst met zekerheid.

Dus werd besloten dat de diaken zoo spoedig mogelijk werk van de zaak zou maken. Binnen zeer korten tijd zou alles in orde moeten zijn.

En terwijl het kind in het nevenvertrek rustig en zorgeloos lag te slapen, werd er ten tweeden male daar in de binnenkamer eene beslissing genomen over haar lot.

HOOFDSTUK X.

Op een helderen, zonnigen zomermorgen, vinden we tante Betje in gezelschap van haar man en Toosje op weg naar het station. Misschien was het voor eerstgenoemde de zwaarste gang, dien zij ooit in haar leven gedaan had. Want zooals zij stellig dacht, ging zij zich nu voor altijd van haar geliefd kind scheiden, om het onder vreemden te brengen.

Met een beklemd hartje zat de kleine Toosje een

poos later naast haar pleegmoeder in den trein. Herhaalde malen deed ze de vraag, waarom ze daar naar toe ging en hoelang ze er zou moeten blijven. Of tante haar weér spoedig terug zou halen, wanneer ze er een poosje geweest was.

Al die vragen deden het hart harer pleegmoeder pijnlijk aan. Zelve had ze niets liever gedaan, dan zoo spoedig mogelijk met het kind terugkeeren, om het nooit meer van onder haar oogen te latengaan. Maar dat zou niet verstandig geweest zijn.

Dus pinkte de goede vrouw de tranen weg, die onophoudelijk in haar oogen drongen en poogde zoo vroolijk mogelijk te kijken. Zij deed haar best, opgeruimd te schijnen, terwijl zij het kind al de wonderen van de buitenwereld wees. De wellanden die zij voorbij spoorden, met het vee dat daar rustig in graasde. De boerderijen en molens, de fabrieken en gebouwen, en al wat het kind nog nooit te voren gezien en opgemerkt had.

Het reizen ging toen nog niet zoo vlug als tegenwoordig, daar de sneltreinen er nog niet waren. De trein hield overal stil, bij elk plaatsje en gehuchtje, zoodat tante Betje overvloedig tijd had, Toosje op alles opmerkzaam te maken.

Spoedig was het kind dan ook haar eerste verdriet te boven. Het nieuwe en wonderlijke van het geval had toch ook iets aantrekkelijks voor haar, en zoolang ze zich nog in de nabijheid harer pleegouders bevond,

was er nog geen wezenlijk verdriet. Met levendige belangstelling volgde haar oog al hetgeen zich daar voor haar blik ontrolde, en zij begon in het eind zelfs vroolijk te praten.

Zoo werd de reis zonder stoornis volbracht, en Toosje haar nieuwe tehuis binnengevoerd. 't Was laat in den avond, toen tante Betje met haar man huiswaarts keerde, en met een loodzwaar hart haar huisdeur ontsloot.

Zij voelde zich zoo beklemd, zonder dat zij er zichzelf rekenschap van kon geven. „'k Weet niet hoe 't komt,” zei ze tot haar man, toen ze in de donkere gang komend, tastend naar de knop van haar kamerdeur voelde, „maar ik ben niet gerust omtrent Toosje. Die inrichting moge zoo goed zijn als goud, zij heeft iets dat mij benauwd maakt, en ik heb een naren indruk van de menschen mee naar huis genomen.”

„Kom, kom,” zei haar man geruststellend: „zoo moet ge nu niet praten; de kinderen die ik er gezien heb, zagen er tamelijk goed uit. Ook waren de vader en moeder van 't gesticht recht vriendelijk.”

„Vriendelijk genoeg,” antwoordde tante Betje. „Maar juist die overgroote vriendelijkheid bevalt mij maar half. Ik hoop ten minste dat ze niet al hun vriendelijkheid aan ons zullen hebben verspeeld, zoodat er niets van is overgebleven voor mijn arm kind.”

En de tranen kwamen de goede pleegmoeder in de oogen. Zij liet ze nu den vrijen loop; in den donker

kon haar man ze toch niet zien. En al had hij ze gezien, voor hem behoefde ze geen opgeruimdheid te veinzen, zooals dien morgen voor Toosje.

Maar de tijd, die zooveel wonden verzacht, deed ook zijn verzachtenden invloed gevoelen in tante Betjes gemoed. Tenminste, het scheen wel of het „begon te slijten” zooals ze zelf zeide.

Langzamerhand begon ze over het gemis heen te komen, hoewel ze haar lief kind steeds in gedachten hield.

Maar het leven had nog zoo veel andere rechten, die hun aanspraken op haar lieten gelden.

Daar waren haar man en de drie jongens, de zieken in de gemeente die bezocht, en de armen die verzorgd moesten worden.

Tante Betje begon aan Toosjes afwezigheid te wennen, en legde zich met dubbele nauwgezetheid toe op haar vele andere plichten. En toen zij in den eersten tijd goede berichten aangaande het kind ontving, was haar hart gerust.

Op zekeren middag, terwijl zij bezig was haar eten klaar te maken, tegen de thuiskomst van haar man en jongens, wordt er aan de deur gescheld.

't Was geen hard, luid schellen, maar als van iemand die zich bedeesd aanmeldde.

Hoe verwonderd was de goede juffrouw, toen zij, nadat zij de voordeur had open gedaan, niemand anders voor zich op de stoep ziet staan, dan de moeder van Toosje.

De vrouw verkeerde in de meening, dat tante Betje al dien tijd niets omtrent haar vernomen had, en deze geheel onkundig was omtrent haar verblijf der laatste twaalf maanden. In die veronderstelling begon zij nu een bedriegelijk verhaal op te dissen vol leugens.

Indien tante Betje niet heel nauwkeurig omtrent de geheele zaak op de hoogte ware geweest, zou ze toch aanstonds in sterke mate aan de geloofwaardigheid van dat verhaal hebben getwijfeld.

De vrouw begon nu te vertellen, hoe ze in dienst geweest was bij een predikant. Zij was daar in 't eind ten gevolge van het harde werken ziek geworden.

Toen ze genoegzaam hersteld was, had de predikantsvrouw haar den dienst opgezegd, wijl ze te zwak was om langer het huiswerk te verrichten.

En zoo was ze weggezonden en had haar toevluchtsoord moeten verlaten. Niet wetende, wat nu te beginnen, kwam ze nu bij de goede juffrouw om hulp en steun vragen.

Tante Betje had haar lippen stijf op elkander geklemd, om haar toorn te bedwingen. Haar oog fonkelde van rechtmatige verontwaardiging over die grove leugens.

Toen de vrouw eindelijk zweeg, zeide zij, terwijl haar stem beefde van ingehouden drift: „Hoe durft gij zooveel leugens op elkander te stapelen, vrouw? Denkt gij dan niet dat er een heilig en rechtvaardig God in den Hemel woont, die uwe misdaden kent?

Hem kunt gij niet bedriegen, al tracht gij dit ook mij te doen. Gij zijt zoo min bij een dominee in dienst geweest als ik; gij komt regelrecht uit de gevangenis, waar gij ten tweeden male wegens diefstal gezeten hebt. Bekeer u van uw boozen weg, eer het te laat is, en zoo niet, — God zal eens over u richten.”

Geheel niet bedacht op zulk een ontvangst, keek de vrouw eerst verbluft voor zich, deed een paar stappen achteruit, keerde zich om, en ging heen. Ze vroeg zelfs niet eens naar haar kind. Nu ze bemerkte, dat haar geschiedenis bekend was, begreep ze ook wel dat „de goede juffrouw” de handen van haar aftrok. Ze wenschte nu Toosje niet terug. 't Kind zou in dit geval slechts een ballast voor haar geweest zijn.

En zoo verdween de vrouw niet alleen voor tante Betjes oog, maar ook uit haar leven; want ze zag haar nimmer terug.

HOOFDSTUK XI.

Zoo verliep de tijd snel onder de afwisselende gebeurtenissen van het dagelijksch leven. In het eerst was tante Betje steeds beducht, Toosjes moeder on-

verwacht weer voor haar oogen te zien staan. Doch toen er weken en maanden verliepen, en dit niet gebeurde, verdween die vrees, en begon haar hart geruster te kloppen; zij ontving af en toe bericht omtrent Toosje en steeds meldden de brieven, dat het kind het goed maakte. Zij scheen gezond en tevreden in haar nieuwe omgeving.

Tante Betje, die zulk een druk leven had, kwam er niet zoo gauw toe de reis te ondernemen om te zien, of de brieven waarheid behelsden. Trouwens vorderde de reis veel tijd, daar de plaats, waar het gesticht zich bevond, nog al afgelegen was.

Haar sombere voorgevoelens van dien eersten avond hadden haar niet weder geplaagd.

Hoewel ze geen aangename indruk had ontvangen van den directeur en zijne vrouw, meende zij zich toch misschien daarin vergist te hebben.

Toen er echter een geruimen tijd over was heengegaan, begon zij weer meer aan Toosje te denken en kreeg het verlangen de overhand.

En op zekeren mooien morgen maakte zij met haar man het plan, een dag vast te stellen om haar pleegkind te gaan bezoeken. Zij wilde echter vooraf den directeur van het voorgenomen bezoek verwittigen.

Zij hoopten ook de gelegenheid te ontvangen om eens ongestoord met het kind alleen te zijn.

Zoo werd een brief verzonden en nu leefde tante Betje gestadig in een blij vooruitzicht, haar geliefd

Toosje te zullen wederzien. Zij maakte zich daarover allerlei voorstellingen. Hoe blij het kind wel zou zijn; ja, in haar verbeelding zag zij het opgetogen en jubelend haar tegemoet snellen.

Reeds vooraf beraadslaagde zij, welke versnaperingen zij zou meenemen. 't Moest vooral iets zijn waarvan Toosje veel hield. Onder anderen werd een kleine pop gekocht, die eigenhandig door tante Betje werd aangetrokken zooals Toosje dat het mooist vond.

Maar op zekeren ochtend, terwijl zij met haar man aan het ontbijt zat, kwam er een brief, die al haar verwachting den bodem insloeg. 't Werkte op haar hoog gespannen verbeelding, als een ijskoud waterbad.

De brief deelde den pleegouders mede, dat zij zich de moeite konden sparen het kind te komen zien, want dat Toosje in den laatsten tijd niet veel beter was dan idioot.

't Was niet in eens gekomen, vertelde de brief; slechts langzamerhand had die krankheid zich geopenbaard en was allengs toegenomen. Thans verkeerde het kind in een staat van volkomen wezenloosheid. Wellicht zou zè haar pleegouders niet eens meer herkennen.

Dat was een slag!

Een oogenblik zat tante Betje daar zelve als verstuft. Doch toen bruijste een gloed van toorn in haar op.

„Het kan niet waar zijn” zeide zij tegen haar man. „En als het waar is, dan hebben zij het kind zoo

gemaakt. Hier bij ons was ze niet idioot, en zou ze 't ook nooit zijn geworden." En de goede vrouw bedekte haar gelaat met beide handen, en schreide als een kind.

„Nu, nu," suste haar man „wees bedaard, lieve vrouw; wij kunnen niet beter doen dan de zaak gaan onderzoeken. Dat willen wij dan ook, en goedschiks of kwaadschiks, zij zullen ons Toosje laten zien."

Mijnheer Forst, de diaken, werd nu in kennis gesteld met den inhoud van den brief, en reeds den volgenden dag begaven de pleegouders zich op reis, zonder echter vooraf den directeur en zijne vrouw van hun overkomst te verwittigen.

„Waarlijk, ik zeg u, het zal geheel vergeefsch zijn, het kind zal u niet herkennen." Er was onmiskenbaar iets gejaagds in den directeur en zijn gelaat teekende onrust en vrees, toen hij deze woorden sprak.

Tante Betje en haar man zaten in de spreekkamer bestemd voor bezoekers, in afwachting van de binnenkomst der kleine Toosje.

„Héél goed, mijnheer," zeide zij beslist. „Wij willen echter zelf eens zien, of Toosje ons kent; het komt mij zeer vreemd voor, dat het kind in dien betrekkelijk korten tijd ons zoo geheel zou hebben kunnen vergeten."

De deur werd nu langzaam opengedaan. Op den drempel verscheen een verpleegster, die met zachte hand een kind voor zich uitdowde.

Tante Betjes voorstelling van de jubelende tegemoetsnelling zonk in 't niet, toen zij den starenden blik van de kleine ontmoette.

Was dat Toosje?

Een uitroep van verbazing, een kreet van ontzetting ontsnapte haar mond. Daar bij de deur bleef het kind staan, zonder een voetstap nader te komen uit eigen beweging.

't Kind stond daar met omhooggeheven handen, die zij tegen haar gezichtje samendrukte en staarde als een schuw dier naar de aanwezige personen, zonder in 't minst een blijk van herkenning te geven.

„Toosje, mijn lief dierbaar kind, kom hier,” riep tante Betje uit, terwijl zij van haar stoel opsprong. Ze breidde beide armen naar haar uit.

Maar Toosje verroerde zich niet. Dat was te veel voor de goede vrouw; met ontstuimige liefde trok zij de kleine naar zich toe, sloot haar in haar armen, en drukte haar aan haar borst.

„Mijn lieveling! mijn arm klein lam! wat is er van je geworden!” riep zij uit en de tranen stroomden haar uit de oogen. Zij vestigde haar blik vast op het gelaat van het kind, en zag nu de verandering. De doffe, wezenlooze blik zeide haar maar al te duidelijk, dat het verstand van het kind waarlijk gekrenkt was, ze had het herinneringsvermogen verloren.

Maar dat niet alleen. Het eertijds ronde blozende gezichtje was mager en ingevallen, de blos was ver-

dwenen en eene ziekelijke bleekheid lag er over verspreid. En de magere armpjes die onbedekt waren, getuigden van ontbering, zooal niet van volslagen gebrek

Nu niet langer beducht voor de terugkomst der moeder nam tante Betje een oogenblikkelijk besluit. Ze verwaardigde zich niet een enkele vraag te doen aan den man, onder wiens toezicht haar arm kind tot dien ondergang was gekomen.

„Ik neem het kind mee,” zei ze kort en bondig. „Wees zoo goed haar manteltje en hoed te halen; haar kleertjes kunt ge mij later wel opzenden.”

Wat de directeur en zijn vrouw ook tegen dit besluit inbrachten, beducht als zij waren voor de mogelijke gevolgen — tante Betje bleef onwrikbaar.

Toen de directeur zag, dat hij haar niet van besluit kon doen veranderen, liet hij hoed en mantel van het kind brengen.

En zoo, zonder verdere voorbereiding tot de reis keerden de pleegouders met de ongelukkige Toosje naar huis terug.

Tante Betje verwaardigde zich niet meer met den directeur in gesprek te treden. Doch toen zij de gang waren doorgegaan en in de breede vestibule stonden, zeide zij met een ernst en waardigheid, terwijl zij hem strak aanzag: „Moge nimmer uw onmensche-
lijkheid op uw hoofd nederkomen. Doch God zal richten tusschen u en dit kleine kind. Er staat niet te ver-

geefs in de Heilige Schrift, dat Christus eenmaal gesproken heeft: Zoo wie een van deze kleinen ergert, het ware hem beter, zoo een molensteen om zijnen hals gehangen, en hij verzonken ware in de diepte der zee. En — hun Engelen zien altijd het aangezicht mijns Vaders die in de Hemelen is.”

HOOFDSTUK XII.

„Dominee, daar is een juffrouw met een kind, die u wenschte te spreken.”

Dominee de Greef wendde het hoofd om naar de deur, en keek als in gedachten verzonken zijne dienstbode aan.

Hij was bezig aan zijn preek voor den volgenden Zondag en 't kwam hem juist niet zeer gelegen, op dat oogenblik bezoek te ontvangen.

Maar hij was een vriendelijk welwillend man, en hield er niet van de menschen weg te sturen. „Wat is het voor een juffrouw?” vroeg hij als ter loops, „kent gij haar, Daatje?” „Doch” liet hij er aanstonds op volgen: „'t doet er ook niet toe; laat de juffrouw boven komen.” Hij schoof zijn stoel een eind van zijn schrijfbureau af, en bleef in een wachtende houding zitten.

Eenige oogenblikken daarna deed de dienstbode de deur weder open, en liet tante Betje met Toosje in.

Tante Betjes gelaat was zeer bleek en haar stem beefde, toen zij begon te spreken. Zij had gehoord dat dominee de Greef bestuurslid was van de inrichting, waar Toosje geweest was. 't Was om die reden, dat zij thans tot hem kwam.

Zij had het kind medegenomen, om hem te laten zien, in welk een toestand zij de kleine had terug ontvangen.

Dominee de Greef hoorde tante Betjes verhaal met verwondering aan, en zijn gelaat teekende ergernis en ongeloovigheid. Hij, die zelfs geen vlieg zou kunnen kwaad doen, kon niet aannemen dat het kind zulk eene behandeling zou hebben gehad, dat dit er de gevolgen van konden zijn. En, zooals het spreekwoord zegt: zooals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten, — ging het ook met den dominee. Evenmin als hij zichzelf tot zoo iets in staat rekende, kon hij dit ook van een ander gelooven. Al het redeneeren, dat de verontwaardigde pleegmoeder deed, baatte geen zier.

De predikant hield vol, dat het kind ongetwijfeld van zelf zoo geworden was. Of tante Betje al vertelde, hoe vroolijk en gezond Toosje was, toen ze er haar heen bracht, 't stuitte alles af als op graniet.

De dominee was niet te overtuigen.

„Ik kan het niet aannemen,” zeide hij, terwijl hij

telkens het hoofd schudde: „'t is onmogelijk. Het zijn zulke goede menschen, die directeur en zijn vrouw en de inrichting is uitstekend. Mogelijk hebt ge het kind van te voren bedorven en is ze te veel verwend geweest, zoodat ze niet aan den regel van het gesticht kon wennen. 't Gebeurt meer, dat aangenomen kinderen te veel gekoesterd worden, en daardoor ongeschikt worden gemaakt voor de wereld.”

Tante Betje voelde, dat ze driftig begon te worden. Haar bloed begon te koken, zooals ze later tot haar man zeide. Maar ze bedwong zich. Ze vond den dominee, dien ze anders toch zoo hoogachtte en waardeerde om zijn persoon en ambt, nu ijselijk stijfhoofdig, en klein van begrip. Met de feiten voor oogen, *moest* hij toch erkennen, hoe ellendig het arme kind er aan toe was.

Ze besloot eindelijk in wanhoop, het dan maar op te geven en met het kind naar huis te gaan. 't Hielp toch niet nog langer te praten, de dominee was niet van zijn stuk te brengen. Hij wilde niet eens beloven de zaak te laten onderzoeken.

Doch juist, toen zij van haar stoel opstond met het voornemen afscheid te nemen, weerklonk de buitenschel.

Er werd vlug opengedaan, want men hoorde aanstonds haastige voetstappen die naar boven kwamen. De trap kraakte onder de vlugge sprongen. 't Scheen wel dat de bezoeker een goede bekende was, die den weg wist.

Hoewel tante Betje zich maar 't liefst verwijderd had eer de komende binnen was, zoo was haar dit toch onmogelijk. De vlugge voetstappen waren zoo snel bij de deur, dat ze geen tijd had kunnen vinden zoo gauw weg te komen.

En nog voor ze afscheid van den predikant had genomen, trad de bezoeker binnen.

„Wel dokter,” riep de predikant uit, „blij dat ge eens komt.”

Hij stak hem de hand toe en keek den dokter verheugd aan.

Zij waren samen studievrienden geweest, de dominee en de geneesheer, en de laatste was altijd een welkome bezoeker voor den predikant. De dokter nam de hem toegestoken hand aan, en vestigde toen zijn blik op tante Betje en voornamelijk zeer uitvorschend op Toosje. „Ik zie, dat gij bezoek hebt, dominee,” zeide hij op welwillenden toon: „laat ik u daarin niet storen ik kan wel even wachten, want mijn bezoeken zijn, zoover ik kan nagaan, voor vandaag afgeloopen.”

„Neen, neen mijn vriend,” zei de predikant, „de juffrouw stond juist gereed mij te verlaten.”

Tante Betje draalde nog even, toen zij bemerkte met welk een belangstellenden blik de dokter het kind bleef aanzien.

„Dat kind is ziek en — verwaarloosd,” zeide hij kort en bondig, terwijl hij tante Betje strak en onder

zoekend aankeek. „Wiens schuld is dat? Wie heeft het kind verzorgd?”

„Daarom ben ik juist hier gekomen, dokter,” zei tante Betje. Ze greep plotseling moed en nam een kloek besluit. Had ook de predikant geen ooren gehad voor de treurige geschiedenis, — hij zou het wèl hebben; dit gevoelde zij dadelijk.

En nu in tegenwoordigheid van den predikant verhaalde zij den dokter in alle bijzonderheden, hoe en waar het kind zoo geworden was.

De dokter luisterde zwijsend toe. Hij drukte de lippen vast op elkander en zijn oogen schoten vuur.

Hij gevoelde, dat de geschiedenis waarheid behelsde. De dokter was evenzeer een menschenvriend als de predikant. Doch hij wist uit de ervaring van zijn praktijk, dat er veel, onnoemelijk veel verdorven wordt door verwaarloozing en mishandeling.

„Kleed het kind eens uit,” verzocht hij bevelend.

Tante Betje gehoorzaamde onmiddellijk. Er lag een stille triomf op haar gelaat, 't was juist hetgeen zij gewenscht had. O, hoe dankbaar was zij den dokter, dat deze zich het lot van het kind zoo scheen aan te trekken.

En nu, o wreed en hartbrekend schouwspel, niet alleen kwamen een paar vergroeide schoudertjes voor den dag, maar ook striemen, versch in het teedere vleesch afgedrukt, als sporen van kortelings geleden mishandeling.

„Dat kind is niet alleen gruwelijk verwaarloosd, maar schandelijk mishandeld ook,” zei de dokter geërgd, terwijl de aderen aan zijn voorhoofd opzwoollen.

Arm schaap! arm schaap! voor haar leven lang misvormd en ongelukkig. Haar lichaam vergroeid en haar geest verbijsterd.”

„Is er niets meer aan te doen, dokter?” vroeg tante Betje beklemd. „Zou het nog niet terecht kunnen komen?”

„Goed wordt ze nooit weer,” antwoordde de geneesheer. „Alleen een vriendelijke, liefderijke bejegening kan nog redden wat er te redden valt. Misschien, zoo gij haar weder onder uw dak opneemt, en haar met moederlijke liefde koestert, dat haar verstand wat opheldert. Doch slechts een zeer zorgvuldige verpleging kan dit uitwerken.”

Dus moest de predikant de bevestiging vernemen van tante Betjes aanklacht. Hij luisterde met groote droefheid en besloot aanstonds een onderzoek te laten instellen. De dokter liet tante Betje en haar pleegkind gaan, met de belofte, den volgenden dag naar Toosje te komen zien.

HOOFDSTUK XIII.

Dus kwam Toosje voor de derde maal in het huis harer pleegmoeder. Nu echter om het nimmermeer te verlaten.

De liefderijke behandeling, de koesterende moederlijke verzorging werkten wonderen uit op de doffe gekrenkte hersens en haar herinnering keerde terug.

Toosje begon weêr belang te stellen in de menschen en voorwerpen om haar heen. En naarmate door de goede voeding haar krachten toenamen, werd ook haar hoofd sterker.

Toch, dit hield de dokter vol, zou ze nimmer tot de volle verstandelijke ontwikkeling komen als andere kinderen. Ze zou zelfs, als ze volwassen mocht worden, in hart en verstand steeds een kind blijven.

Dokter van Dijck bezocht haar in den eersten tijd dagelijks. Hij, de sterke man gevoelde een innige deernis met het ongelukkige slachtoffer van mensche-lijke wreedheid.

't Is het kenmerk van een goed, echt mannelijk karakter, teeder te zijn voor het zwakke en lijdende. De grootste, kloekste en dapperste man draagt niet zelden het gevoeligste hart in zich om, voor al wat hulpbehoevend is en gebrekkig. En de dokter was zulk een man.

Menige roodwangige appel, en menige kleine ver-

snapering, afkomstig uit des dokters woning, vond een weg in tante Betjes huis, en verblijdde de kleine. En wanneer de dokter zag dat er een weinig gloed in den doffen blik van het kinderoog kwam, gevoelde hij zich ruimschoots beloond voor al zijne moeite. Nimmer dacht hij er over, zich te laten betalen voor de geneeskundige hulp, die hij het kind bewees.

En zoo te midden van de zonneshijn harer oude omgeving, de liefderijke stemmen en bekende vriendelijke aangezichten klaarde het duistere verstand op, en ontlook heel ongemerkt een nieuw leven in Toosje.

Haar speelmakkers, de drie flinke vroolijke knapen behandelden haar met teedere behoedzaamheid.

Niemand was echter gelukkiger dan haar pleegmoeder, die haar naar hartelust kon weldoen en koesteren.

Maar het leven, dat in zijn wortel was aangetast, bloeide nooit weër op zoo als te voren.

De jaren verliepen. Toosje nam lichamenlijk in kracht toe, hoewel haar gestalte misvormd bleef en haar verstand bekrompen. Doch waar haar geest nimmer te kort schoot, dat was het gebied van het geestelijk leven. Al het zaad dat tante Betje reeds vroeg met zulk een zorgvuldige hand in haar hart had gestrooid, was daar in stilte, diep verborgen, ongemerkt, maar o zoo krachtig ontkiemd. En de Heilige Geest, de groote Goddelijke onderwijzer, ook van het meest benevelde verstand, had het doen opschieten als een plant, die bloeide tot Gods eer en heil voor anderen.

Van Toosje gold, hetgeen de profeet Jesaja getuigt: „Die dezen weg wandelt, zelfs de dwazen zullen niet dwalen.” Het eenvoudige, diep kinderlijke geloof in Gods goedheid en Vaderliefde beheerschte haar geheel. De liefde harer pleegmoeder was er de afspiegeling van en hoewel onbegrepen gevoelde zij instinctmatig, als de menschen haar reeds zoo liefhadden, hoe groot en sterk dan de liefde van haar Hemelschen Vader voor haar moest zijn. Zij had God lief met haar gansche ziel en met geheel haar arm, klein verstand. En de Heere Jezus was haar dierbaarder dan iets ter wereld en dan allen om haar heen. En zij, het arme gebrek-kige Toosje werd een voorbeeld van Godsvrucht en lijdzaamheid.

„En hoe ging het den directeur van het gesticht?” vraagt ge, mijn kleine lezer en lezeres.

Zij ontvingen in later tijd hun gerechte straf. Al bezoekt God niet dadelijk de zonden en wreedheden, Hij kent zijn tijd.

Er werd een onderzoek naar de zaak ingesteld, doch dit had nog niet de gewenschte gevolgen. Eerst jaren later werden zij ontslagen, en van hun post afgezet.

En tante Betje?

Nooit murmureerde zij weer in zichzelf, dat God haar geen kind had geschonken. Want te midden van haar aangenomen kroost was zij, zooals de Schrift zegt: „een blijde moeder van kinderen.” Wat ze eerst niet had begrepen, wat haar duister en raadselachtig

was, begreep ze later. Had de Heere eenmaal ook tot haar gesproken: „Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan,” — zij verstond het nu.

Want had de Heere haar eigen kinderen geschonken, zij was dan mogelijk niet door Hem gekozen om een moeder te zijn voor ongelukkigen en eenzamen. Nu was zij verwaardigd geworden, eene plaats te bekleeden onder de arbeiders in den wijngaard des grooten Hoveniers. Toen de Meester haar riep, was zij gewillig bevonden aanstonds aan die roepstem gehoor te geven.

O, hoe zegende tante Betje menigmaal in haar hart nog dien bewusten Novemberavond, toen zij door storm en regen heen, naar den Meester was gegaan, en zijn opdracht had aanvaard.

Tante Betjes leven moge voor menigeen verborgen zijn, maar niet voor God. Het pad van liefde en zelfverloochening, van arbeid en strijd verdwijnt onder dat van anderen. Maar Hij die eenmaal gezegd heeft: „Voorwaar Ik zeg u, zoo wie een van deze mijne minste broeders een beker koud water geeft, om Mijnentwil, hij zal zijn loon geenszins verliezen,” Hij heeft elke daad opgeteekend in het boek der gedachtenis.

„En als eens Jezus de Zijnen vergadert
„En Hij de kroon der getrouwen hun schenkt;

„Dan zal het blijken hoe, rijk in genade
„Hij met hun werk ook de namen gedenkt.”

En eenmaal in den grooten dag des oordeels, dan zal ongetwijfeld het woord des Heilands ook haar tegenklinken: „Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij geherbergd; naakt en gij hebt Mij gekleed; want wat gij aan dezen gedaan hebt, dat deedt gij aan Mij. Kom gij goede en getrouwe dienstmaagd; ga in in de vreugde uws Heeren.”

HOOFDSTUK XIV.

„En hoe ging het verder met Toosje?” vraagt ge voorzeker.

Misschien denkt ge, mijn kleine lezer, dat het kind welks jeugdig leven zoo stormachtig was voorbij gegaan, spoedig stierf? Neen, Toosje bereikte zelfs den middelbaren leeftijd.

Toen ze echter voor de derde maal in tante Betjes huis werd opgenomen, en wederom de liefderijke verzorging genoot, was daarom haar pelgrimstocht nog

niet geëindigd. Haar levensweg was een weg van lijden tot het einde toe. Toen ze twintig jaar oud was, onderging ze in het ziekenhuis een pijnlijke operatie, die jaren later nog eens herhaald moest worden, maar waarna ze weder bij haar pleegmoeder in huis kwam.

De arme zwerveling wenschte het moede hoofd neder te leggen op de plek, die haar als kind een schuilplaats had geboden, en aan de borst die haar had gekoesterd en verzorgd.

Toen tante Betje wederom haar bed gereed maakte om haar geliefd kind te ontvangen, nadat ze uit het ziekenhuis terug werd verwacht, was dit voor de laatste maal.

Op zekeren middag hield een vigelante stil voor de woning met de nette, helder witte geplooid gordijntjes. Toosje kwam thuis.

Een bleeke stille gedaante werd naar binnen gedragen en op het hagelwitte bed nedergelegd. En een vriendelijk gelaat boog er zich over heen en kuste de magere trekken.

„Ik ben zoo blij, dat ik weer thuis ben tantelief,” zei een zwakke stem. „Ik wilde zoo graag thuis sterven bij u. Het zal niet lang meer duren, want ge weet, wie zal komen om mij voor goed naar huis te halen. Hier bij u konden zij mij weg halen; daar kan niemand komen om mij op te eischen. En tante, lieve tante” ging Toosje met matte stem voort, „het

zal daar alles anders zijn dan hier. Altijd hebt gij hier op mij gewacht, maar dáár in den Hemel zal Toosje op u wachten. En dan zullen wij samen thuis zijn, voor eeuwig thuis, bij den Heere Jezus en de Engelen."

Tante Betje drukte diep geroerd een kus op het koude voorhoofd. Het werd haar te veel en zij was te vol om te spreken, zij gevoelde het zelve zeer goed, dat de groote scheiding aanstaande was. Maar nu Hij, haar Meester kwam, om haar geliefd pleegkind van haar weg te nemen, nu had tante Betje niets te zeggen. Alle bedenkingen vielen thans weg.

Met den Heere Jezus in het hart en den Hemel in het oog was Toosje de gelukkigste van alle menschen. Wat kwam het er nu nog op aan, wat de weg verder voor haar opleverde. Spoedig toch zou ze thuis zijn, waar alle leed voor eeuwig geleden, alle smart voorbij is.

Zij glimlachte onder de pijn, en haar oogen straalden met een blijden, wonderbaren bovenaardschen glans. En tante Betjes hart, hoe bedroefd ook over de naderende scheiding, was nochtans blijde.

De avond daalde, het uur van schemer was daar. 't Was een dier heerlijke avonden in Augustus wanneer de lucht vol is van bloemengeur en vogelenzang.

Tante Betje had het openslaande raam der achter

kamer wijd open gezet, opdat de verkwikkende lucht de zieke goed mocht doen.

Toosje vestigde haar blik op de luchtplek die diep blauw en met rozige wolkjes was bedekt. Haar pleegmoeder zat nevens haar sponde, en las haar een hoofdstuk uit den Bijbel voor. Ze lag doodstil, slechts af en toe ontvlood een stille zucht haar veege lippen. En toen het geheel donker rondom hen geworden was, en tante Betje met lezen ophield, omdat ze niet meer zien kon, toen het schemerlicht in de kamer verdwenen was, toen verdween ook het licht uit Toosjes brekende oogen. Toosje was stervende.

De nacht kwam en voerde onder haar zwarte schaduw den bangen doodstrijd mede, de worsteling waarin de scheidende ziel zich voor 't laatst vastklampt aan het brooze stervende omhulsel.

Tante Betje waakte en bad. En toen de morgenschemering over de aarde lichtte, en de nacht gevloeden was, was ook de nacht des doods geweken.

Want de ziel had het omhulsel verlaten, en steeg omhoog, een blijden eeuwigen morgen te ontmoet.

Reeds vroeg in den ochtend kwam mijnheer Forst, de diaken, om te vernemen hoe het met de zieke was. Tante Betje zeide geen woord, maar voerde hem zwijgend mede naar de sterfkamer, en bracht hem bij het bed.

Daar lag ze, het arme misvormde Toosje, het aan-

gezicht gestempeld met het zegel van heiligen vrede, en eeuwige onverstoorbare rust.

Mijnheer Forst staarde lang op die vredige trekken; toen keek hij op en zag diep geroerd tante Betje aan. Hij legde zacht zijn hand op haar arm, en terwijl hij zijn blik op haar vriendelijk doch bleek gelaat gevestigd hield, zeide hij: „De Goede Herder, die haar eens als een klein vermoeid lam in Zijne armen nam, haar droeg door al de stormen des levens, langs het distelig pad dezer aarde, heeft haar thans binnengevoerd voor eeuwig in Zijne schaapskooi.

En voor u, tante Betje, is er een woord in de Schrift: „Welgelukzalig is de mensch, die zich ontfermt over een ellendige.” Dat deedt gij; — en uw loon zal eenmaal groot zijn dáarboven. Gij hebt een leven gered, en een ziel van den dood behouden. Uw arbeid is niet vruchteloos geweest. God zij geloofd!”

„Amen,” zei tante Betje plechtig: „de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam des Heeren zij geloofd.” En met een blik op de gestorvene, „zij heeft gezegd dat zij dáár nu op mij zal wachten, gelijk ik haar hier zoo menigmaal heb opgewacht. Daar zal geen scheiding meer zijn voor eeuwig.”

Tante Betje bereikte een hoogen leeftijd en leeft nog, zooals, mijn lieve lezer, het korte voorwoord in dit boekje zegt. Maar 't gaat haar zooals de Schrift getuigt: „de jongen zullen moede en mat worden maar die den Heere verwachten zullen de kracht

vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden; zij zullen loopen en niet moede worden, wandelen en niet mat worden. En — in den grijzen ouderdom zullen zij nog vruchten dragen, zij zullen vet en groen zijn om te verkondigen dat de Heere recht is." Ja, dit laatste, van den Heere te getuigen is op haar ouden dag haar lust en haar vreugde. En ongetwijfeld zal 't ook van haar gelden:

„Weg en verdwenen, als dauw in den morgen
„Veilig tehuis, waar haar Koning haar wacht,
„Zoo zij haar scheiden van de aard en haar zwoegen;
„Schoon niet haar naam — toch haar werk blijft gedacht."
